

<p>Οδηγός Εφαρμογής / Ενημερωτικό Υλικό 4<sup>ης</sup> Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος</p>  <p>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013</p> <p>ΠΑΑ 2007-2013</p>	 <p>Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης</p> <p><i>Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές</i></p>	 <p>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΞΟΝΑΣ 4. «ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER»</p>
 <p>ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ – Α.Α.Ε. ΟΤΑ ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.</p>		 <p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ- ΝΤΟΣ &amp; ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ</p>

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013» (ΠΑΑ)  
ΑΞΟΝΑΣ 4. «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER»**

**4η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1  
ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ / ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ**

**ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER**

**«ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΚΑΛΙΝΗ ΥΠΑΙΘΡΟ»**

**ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (Ο.Τ.Δ.):**

**ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ - Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.**

**«ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.»**



**ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ  
ΜΑΙΟΣ 2015**

<b>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ .....</b>	<b>1</b>
<b>ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ &amp; ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ .....</b>	<b>4</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ 2007-2013. ....</b>	<b>7</b>
– I.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ-ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΑ 2007-2013.....	7
– I.2 ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER».....	9
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ: ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....</b>	<b>10</b>
– ΙΙ.1 ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	10
– ΙΙ.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ .....	10
– ΙΙ.3 ΣΤΟΧΟΙ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	12
– ΙΙ.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ LEADER ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (Ε.Δ.Π. LEADER).....	14
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.....</b>	<b>15</b>
– ΙΙΙ.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ.....	15
– ΙΙΙ.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	
4.1.1.....	16
– ΔΡΑΣΗ L123α : ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ.....	16
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	16
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	16
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	20
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	20
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	21
– ΔΡΑΣΗ L312-1: ΙΔΡΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ.....	22
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	22
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	22
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	22
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
– ΔΡΑΣΗ L312-2: ΙΔΡΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ .....	22
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	22
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	23
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	23
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
– ΔΡΑΣΗ L312-3: ΙΔΡΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ Α΄ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ.....	23
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	23
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	23
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	23
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
– ΔΡΑΣΗ L313-3: ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ.....	27
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	27
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	27
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	27

▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	27
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
–	ΔΡΑΣΗ L313-4: ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	27
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	27
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	28
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	28
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	28
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
–	ΔΡΑΣΗ L313-6: ΙΔΡΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ, ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΧΩΡΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ.....	28
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	28
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	29
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	30
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
–	ΔΡΑΣΗ L313-8: ΙΔΡΥΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ, ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΧΩΡΟΙ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ, ΧΩΡΟΙ ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑΣ).....	29
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	29
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	30
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	29
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	30
–	ΔΡΑΣΗ L321-1: ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΟΠΩΣ ΜΙΚΡΑ ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ.....	32
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	32
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	32
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	32
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	32
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	33
–	ΔΡΑΣΗ L321-2: ΧΩΡΟΙ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, ΟΠΩΣ ΚΕΝΤΡΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΩΔΕΙΑ, ΚΛΠ.....	32
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	32
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	33
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	33
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	33
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	33
–	ΔΡΑΣΗ L322-1: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ.....	35
▪	ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	35
▪	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	35
▪	ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	35
▪	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	35
▪	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	35

– ΔΡΑΣΗ L323-2α: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΕΝ ΕΙΧΑΝ ΠΟΤΕ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΟΠΩΣ ΒΡΥΣΕΣ, ΓΕΦΥΡΙΑ).....	37
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	37
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	37
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	37
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	37
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	40
– ΔΡΑΣΗ L323-4: ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ-ΣΥΛΛΟΓΕΣ-ΕΚΘΕΤΗΡΙΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ / ΑΓΡΟΤΙΚΗ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ.....	38
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	38
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	38
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	38
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	38
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	40
– ΔΡΑΣΗ L323-5; ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.....	39
▪ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	39
▪ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	39
▪ ΕΙΔΟΣ & ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	39
▪ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	39
▪ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	40
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ – ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ .....</b>	<b>42</b>
- IV .1 ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ .....	42
- IV .2 ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	42
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ &amp; ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.....</b>	<b>44</b>
– V .1 ΣΤΑΔΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.....	44
– V .2 ΕΝΤΑΞΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ & ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ Ο.Τ.Δ.....	47
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI: ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ &amp; ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....</b>	<b>49</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII: ΟΡΟΙ &amp; ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ.....</b>	<b>53</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ – ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΑ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ.....</b>	<b>57</b>

## **ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ & ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ**

**Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007–2013 (ΕΣΣΑΑ 2007–2013):** Έγγραφο το οποίο εκπονήθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων σε διάλογο με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και στο οποίο καθορίζονται οι προτεραιότητες της Ελλάδας στον αγροτικό τομέα για την περίοδο 2007–2013.

**Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007–2013 (ΠΑΑ 2007–2013):** Έγγραφο το οποίο υποβλήθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων της Ελλάδας και εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την αριθ. Ε(2007) 6015/29.11.2007 απόφαση, όπως ισχύει κάθε φορά.

**Άξονας:** μία συνεκτική ομάδα μέτρων με ειδικούς σκοπούς οι οποίοι προκύπτουν από την εφαρμογή των μέτρων αυτών και που συμβάλλουν στην επίτευξη καθορισμένων στόχων του ΠΑΑ.

**Μέτρο:** σύνολο πράξεων που συμβάλλουν στην υλοποίηση ενός άξονα του ΠΑΑ.

**Πράξη:** έργο ή ομάδα έργων, μία σύμβαση που ενισχύεται στο πλαίσιο του ΠΑΑ και επιλέγεται από την Διαχειριστική Αρχή/ΕΦΔ/ΦΕ σύμφωνα με καθορισμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτήρια και υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους προκειμένου να επιτευχθούν οι καθορισμένοι στόχοι του προγράμματος.

**Δικαιούχος (Δ):** α) ο φορέας ή το άτομο που λαμβάνει στήριξη (οικονομική ενίσχυση) στο πλαίσιο του ΠΑΑ για να υλοποιήσει μία πράξη ή να εκπληρώσει κάποιες υποχρεώσεις που αναλαμβάνει και β) ένας οργανισμός ή εταιρεία ή φορέας του δημοσίου που έχει την ευθύνη υλοποίησης μιας πράξης.

**Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ (ΔΑ):** είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2007–2013 (ΕΥΕ ΠΑΑ 2014–2020), η οποία είναι αρμόδια για την διαχείριση του ΠΑΑ και μεριμνά για την εφαρμογή του.

**Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ 2014–2020 (Μονάδα Β6)):** ασκεί μέρος των καθηκόντων της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014–2020, σύμφωνα με τη παράγραφο 2 του άρθρου 75 του Καν. 1698/2005 και το ν.3614/2007, τα οποία έχουν εκχωρηθεί με την αρ.324005/2008 (ΦΕΚ1866/Β/12.9.08) Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών- Οικονομίας και Οικονομικών –Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και την αρ.10851/2008 (ΦΕΚ 2456/Β/2.12.08) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και ασκεί μέρος των καθηκόντων του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία της έχουν εκχωρηθεί με την αρ.262065/19.2.2009 (ΦΕΚ 2456/Β/2.12.08) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.

**Φορέας Εφαρμογής (ΦΕ) ή Φορέας:** δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας υπεύθυνος για την εφαρμογή Μέτρου/ Υπομέτρου/Δράσης του ΠΑΑ.

**Οργανισμός Πληρωμών:** ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού (ΟΠΕΚΕΠΕ) που διενεργεί τις πληρωμές της Δημόσιας Δαπάνης προς τους δικαιούχους με επαρκή εχέγγυα βάσει του άρθρου 6 Καν. (ΕΚ) 1290/2005 και υποβάλλει τις δηλώσεις δαπανών προς το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

**Φορέας πιστοποίησης:** φορέας που ορίζεται από το Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τον έλεγχο των λογαριασμών του διαπιστευμένου Οργανισμού Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) ως προς το αληθές, την πληρότητα και την ακρίβεια, έχοντας υπόψη το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου που υφίσταται.

**Δημόσια Δαπάνη:** κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων, που προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή Τακτικό Προϋπολογισμό), τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων, που προέρχεται από τον προϋπολογισμό φορέων του δημοσίου τομέα ή ενώσεων μιας ή περισσότερων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημοσίου τομέα υπό την έννοια της Οδηγίας

ας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31 Μαρτίου 2004 για το συντονισμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (1), θα θεωρείται ως δημόσια συνεισφορά.

**Καθεστώς ενίσχυσης:** κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη.

**Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου:** Το Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, βεβαιώνει μέσω του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ότι το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για την περίοδο προγραμματισμού 2007–2013 εφαρμόζεται με αποτελεσματικό και λειτουργικό τρόπο και εξασφαλίζεται ο διαχωρισμός των καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής και των άλλων φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος.

**Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ):** το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας όπου καταχωρούνται τα δεδομένα που αφορούν το ΠΑΑ και απαιτούνται για την διαχείρισή του.

**Αίτηση ενίσχυσης:** η αίτηση που υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος προκειμένου μετά την έγκρισή της να υπαχθεί σε καθεστώς ενίσχυσης στο πλαίσιο του ΠΑΑ.

**Αίτηση πληρωμής:** η αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος στις αρμόδιες αρχές για την καταβολή της δικαιούμενης ενίσχυσης από το ΠΑΑ.

**Παρατυπία:** κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη για τον κοινοτικό προϋπολογισμό (άρθρο 2, παρ. 1 του Καν. (ΕΚ) 1848/2006 και άρθρο 1, παρ. 2 του Καν. (ΕΚ) 2988/1995).

**Πρώτη διοικητική ή δικαστική διαπίστωση:** η πρώτη έγγραφη εκτίμηση εκ μέρους αρμόδιας αρχής, ανεξαρτήτως εάν αυτή είναι διοικητική ή δικαστική, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα, με βάση πραγματικά περιστατικά, ότι έχει διαπραχθεί παρατυπία, με την επιφύλαξη του ενδεχόμενου να οδηγήσει η εξέλιξη της διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας σε αναθεώρηση ή αναίρεση αυτού του συμπεράσματος μεταγενέστερα (άρθρο 2, παρ. 3 του καν. (ΕΚ) 1848/2006 και άρθρο 35 του καν. (ΕΚ) 1290/2005).

**Υπόνοια απάτης:** κάθε παρατυπία η οποία έχει αποτελέσει το αντικείμενο πρώτης διοικητικής ή δικαστικής διαπίστωσης και έχει οδηγήσει στην κίνηση διαδικασίας σε εθνικό επίπεδο ώστε να καθορισθεί η ύπαρξη εκ προθέσεως πράξης και ιδίως απάτης όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που καταρτίστηκε βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (άρθρο 2, παρ. 4 του καν. 1848/2006).

**Δημοσιονομική διόρθωση:** η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής και Εθνικής συμμετοχής σε μία πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής της από το ΠΑΑ η οποία είναι ανάλογη της παράβασης που διαπιστώνεται.

**Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό:** κάθε καταβληθείσα δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης

αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

**Ανάκτηση:** η επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

**Φορέας χρηματοδότησης:** ο αρμόδιος φορέας που μεριμνά για την εξασφάλιση πιστώσεων από το ΠΔΕ ή τον Τακτικό Προϋπολογισμό.

**Ομάδες Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.):** τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου – ιδιωτικού τομέα που σχεδιάζουν και υλοποιούν για σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές με έντονη αλιευτική δραστηριότητα (εφεξής περιοχές παρέμβασης) τοπικά προγράμματα με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΠΑΑ.

**Επιτροπή Διαχείρισης Τοπικού Προγράμματος LEADER (Ε.Δ.Π. LEADER):** Το επίπεδο λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ, στο οποίο οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι της περιοχής, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών της περιοχής πρέπει να αποτελούν τουλάχιστον το 50%, συμπεριλαμβανομένων συλλογικών φορέων που εξυπηρετούν συμφέροντα του δημοσίου τομέα της περιοχής που πρέπει να αποτελούν τουλάχιστον το 30%.

**Μόνιμος κάτοικος:** Θεωρείται ο πολίτης που είναι εγγεγραμμένος σε δημοτολόγιο Δήμου της περιοχής παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος ή κατοικεί μόνιμα εντός της περιοχής παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος.

**Ειδικές ή εναλλακτικές μορφές τουρισμού:** Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες, που αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, παράγουν τουριστικό προϊόν διαφορετικό από εκείνο του μαζικού τουρισμού, προκειμένου να προσελκύσουν και εξυπηρετήσουν «ειδικές ομάδες» επισκεπτών.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ 2007-2013.**

### ***I.1 Στρατηγικοί Στόχοι-Άξονες Προτεραιότητας ΠΑΑ 2007-2013***

Η συνολική στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας, η οποία ενσωματώνεται στη συνολική στρατηγική του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που προωθεί την ενίσχυση των τριών πυλώνων της αειφόρου ανάπτυξης (οικονομικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής), στοχεύει στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της ελληνικής αγροτικής οικονομίας με παράλληλη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικότερα της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου. Ειδικότερα, εστιάζεται στην αειφόρο Αγροτική Ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή και αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και του περιβάλλοντος, σε μία βιώσιμη Ύπαιθρο.

Η παραπάνω στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη την 4η Προγραμματική περίοδο θα επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής ενός εθνικού προγράμματος, με τίτλο «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ)», το οποίο εγκρίθηκε με αρ. Ε(2007) 6012/29-11-2007 Απόφαση της Ε.Ε.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι του προγράμματος είναι οι ακόλουθοι:

- ***Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα (γενικός στρατηγικός στόχος 1).***

Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η βελτίωση των συνθηκών ανταγωνισμού των προϊόντων της πρωτογενούς και μεταποιημένης ελληνικής γεωργικής παραγωγής, έτσι ώστε αυτή αφ' ενός να ανταπεξέλθει στις πιέσεις που θα προέλθουν από την πιθανή διεύρυνση της εισαγωγικής διείσδυσης, αφ' ετέρου να διευρύνει τις εξαγωγικές της επιδόσεις. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις θα συντελέσουν αποφασιστικά στη βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών αλλά και θα προσφέρουν στην κατανάλωση ποιοτικά προϊόντα που θα σέβονται το περιβάλλον και θα είναι πλήρως συμβατά με τους κανόνες της Ενιαίας Κοινοτικής Αγοράς, ως προς τη διασφάλιση της υγιεινής κατάστασής τους και την προστασία του καταναλωτή.

- ***Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων (γενικός στρατηγικός στόχος 2).***

Σε γενικά πλαίσια η ελληνική γεωργία δε δημιουργεί σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα, με εξαίρεση συγκεκριμένες περιοχές όπου η εντατικοποίηση της γεωργίας έχει δημιουργήσει προβλήματα που σχετίζονται με την επιβάρυνση του εδάφους και των υδατικών πόρων από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών ουσιών. Επιβάρυνση στο περιβάλλον όμως δημιουργεί και η εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας με αποτέλεσμα την υποβάθμιση των εδαφών, τη μείωση της βιοποικιλότητας κ.λπ.

Στο πλαίσιο αυτό, θα ενταθεί η προσπάθεια υιοθέτησης μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον που επιτυγχάνουν την ασφάλεια των τροφίμων και διασφαλίζουν τη δημόσια υγεία, δημιουργώντας παράλληλα ένα πρόσθετο εισόδημα στους παραγωγούς. Θα προωθηθούν δράσεις σχετικά με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την ορθολογική χρήση της γεωργικής γης και των δασών, την προστασία της ποιότητας των υδάτων καθώς επίσης την ενίσχυση των παραγωγών των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών για τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας.

Ιδιαίτερα θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις υπέρ της προστασίας του εδάφους και του νερού, καθώς επίσης και της αύξησης της δασικής έκτασης, της προώθησης της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας και της διάδοσης καλλιεργητικών μεθόδων και τεχνικών που στοχεύουν στην εξοικονόμηση των υδατικών πόρων.

- ***Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας (γενικός στρατηγικός στόχος 3).***



Οι αγροτικές περιοχές της χώρας μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο βασικές κατηγορίες: τις απομακρυσμένες ορεινές / μειονεκτικές περιοχές και τις πεδινές περιοχές. Οι ορεινές / μειονεκτικές περιοχές διακρίνονται για τις σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές και στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν έντονο πρόβλημα συγκράτησης του πληθυσμού σε αντίθεση με τις πεδινές περιοχές, οι οποίες χαρακτηρίζονται έως σήμερα από σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά αναμένεται να αντιμετωπίσουν προβλήματα σε βασικούς κλάδους παραγωγής εξαιτίας των επιπτώσεων της εφαρμογής της νέας ΚΑΠ. Οι παρεμβάσεις που προτείνονται στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος γενικού στόχου (άξονας 3 του ΠΑΑ) προσανατολίζονται στις ορεινές/ μειονεκτικές περιοχές δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία βασικών υποδομών, καθώς και στην προώθηση της διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας, ενώ οι παρεμβάσεις του επόμενου γενικού στρατηγικού στόχου της προσέγγισης LEADER (άξονας 4 του ΠΑΑ), επεκτείνονται και στις λοιπές περιοχές (πεδινές) και θα επικεντρωθούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία και την οικονομική διαφοροποίηση.

Στο πλαίσιο αυτό θα αναληφθούν πρωτοβουλίες για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές με στόχο τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και προϋποθέσεων οικονομικής ανάπτυξης. Ειδικότερα επιδιώκεται η αναστροφή των δυσμενών τάσεων της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, κυρίως των φθινουσών περιοχών, και της εγκατάλειψης των ορεινών περιοχών των οποίων η τοπική οικονομία εξαρτάται άμεσα από τον πρωτογενή τομέα, καθώς και η ενσωμάτωση των περιοχών αυτών σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, μέσω της προώθησης ευκαιριών πολυαπασχόλησης, της διασφάλισης συνθηκών ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων, της αξιοποίησης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, της αναβάθμισης των υποδομών και της προστασίας και ανάδειξης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους.

- **Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης LEADER (γενικός στρατηγικός στόχος 4).**

Οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης μέσω της προσέγγισης LEADER έχουν ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση αφορά στην προώθηση όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες στηρίζεται το τοπικό παραγωγικό σύστημα για την ισόρροπη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου (ορεινές, μειονεκτικές, νησιωτικές και πεδινές περιοχές). Η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην τοπική ανάπτυξη εξυπηρετείται από την «εκ των κάτω προς τα άνω» διαδικασία, που προϋποθέτει συμμετοχικό προγραμματισμό (σχεδιασμό) και κινητοποίηση των τοπικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού, οι οποίοι γνωρίζουν τα προβλήματα και τις δυνατότητες της περιοχής τους.

Οι παρεμβάσεις της προσέγγισης θα αφορούν στη βελτίωση της διακυβέρνησης και της κινητοποίησης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών, μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας και της δικτύωσης περιοχών, φορέων και κλάδων προκειμένου να αναπτυχθούν νέοι τρόποι και διαδικασίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των επιλεγμένων αγροτικών περιοχών. Στόχο αποτελούν η στήριξη της καινοτομίας σε όλους τους τομείς της τοπικής οικονομίας, η ενίσχυση καινοτόμων παρεμβάσεων με θετικά αποτελέσματα στην ανταγωνιστικότητα των περιοχών παρέμβασης και η δυνατότητα νέων ευκαιριών απασχόλησης στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

Η επίτευξη του προαναφερθέντος στρατηγικού στόχου θα επιδιωχθεί μέσω των ακόλουθων Ειδικών Στόχων:

- εφαρμογής σχεδίων συνεργασίας,
- ενίσχυσης της ικανότητας των τοπικών φορέων και κινητοποίησης του πληθυσμού για το σχεδιασμό και υλοποίηση τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης.

**1.2 Άξονας Προτεραιότητας 4 «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER».**

Κατά το έτος 1991 ξεκίνησε η εφαρμογή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER (Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale – Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου) στη χώρα μας, η οποία αποτέλεσε την αρχή μίας νέας προσέγγισης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Μέσω της LEADER στηρίχθηκε η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή ανάπτυξη, ενώ παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές κοινωνίες να σχεδιάσουν και να επιλέξουν οι ίδιες τον τρόπο και τη "διαδρομή" ανάπτυξή τους. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης πειραματικής εφαρμογής και η διαπίστωση ότι η Πρωτοβουλία συνέβαλε, αντιστρόφως ανάλογα με τον προϋπολογισμό της, στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, οδήγησαν σε ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό της LEADER II. Η εφαρμογή της Πρωτοβουλίας συνεχίστηκε κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο μέσω της LEADER+, η οποία κινήθηκε στη λογική και τη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών.

Η πρωτοβουλία LEADER, μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού, έχει φτάσει σε επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμόσουν ευρύτερα την προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ εξυπηρετώντας βασικούς στόχους του.

Στο πλαίσιο της προσέγγισης LEADER θα εφαρμοστούν τοπικά προγράμματα με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα σε σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές. Η εκπόνηση και εφαρμογή των τοπικών προγραμμάτων θα πραγματοποιηθεί μέσω της "εκ των κάτω προς τα άνω προσέγγισης" από τοπικά εταιρικά σχήματα δημόσιου – ιδιωτικού τομέα (Ομάδες Τοπικής Δράσης – ΟΤΔ), που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένη περιοχή παρέμβασης.

Αναλυτικότερα, η προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης σε τοπική βάση, που προορίζονται για σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές μικρότερες της περιφέρειας,
- Τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου – ιδιωτικού τομέα, καλούμενες «Ομάδες Τοπικής Δράσης» (ΟΤΔ),
- Προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω με εξουσία λήψης αποφάσεων για τις Ομάδες Τοπικής Δράσης όσον αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης,
- Πολυτομεακό σχεδιασμό και υλοποίηση της στρατηγικής με βάση την αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας,
- Εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων,
- Εφαρμογή έργων συνεργασίας,
- Δικτύωση των τοπικών εταιρικών σχέσεων.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ: ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

### ΙΙ.1 Αρμόδιοι Φορείς Για Την Υλοποίηση Του Τοπικού Προγράμματος

Αρμόδιοι φορείς για την εφαρμογή του Τοπικού Προγράμματος είναι:

**α)** Η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 (Μονάδα Β6) η οποία σύμφωνα με το Ν. 3614/2007 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του Άξονα 4. του ΠΑΑ 2007-2013 με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο.

**β)** Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος ενεργεί α) ως Φορέας Πληρωμής των δαπανών του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ) (διαχείριση πιστώσεων ΕΓΤΑΑ και πληρωμή δικαιούχων) και β) ως Αρχή Πιστοποίησης, εκτελώντας τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 60 του Καν. (ΕΚ)1198/2006, είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση των χρηματοδοτικών ροών από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ), και την πιστοποίηση των δηλώσεων δαπανών - αιτήσεων πληρωμής, πριν τη διαβίβαση τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 58 του Καν. (ΕΚ) 1198/2006).

**γ)** Η Ομάδα Τοπικής Δράσης «Αναπτυξιακή Τρικάλων – Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.», η οποία αποτελεί τοπική εταιρική σχέση δημόσιου – ιδιωτικού τομέα που σχεδιάζει και υλοποιεί για σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές με έντονη αλιευτική δραστηριότητα (εφεξής περιοχές παρέμβασης) το συγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4 του Ε.Π.ΑΛ.

### ΙΙ.2 Περιοχή Παρέμβασης - Χρηματοδοτικός Πίνακας

Η περιοχή παρέμβασης του προγράμματος LEADER καταλαμβάνει τμήμα του ν. Τρικάλων και εκτείνεται σε μια συνεχόμενη έκταση **1.009.600 στρ. ή 1.009,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα (km<sup>2</sup>)** ενώ ο **πληθυσμός** της περιοχής παρέμβασης, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2001, ανέρχεται σε **35.089** κατοίκους.

ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km <sup>2</sup> )	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (στοιχεία 2001 - πραγματικός πληθυσμός)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΙΘΗΚΩΝ	Βροντερό	7,7	185	ΟΡΕΙΝΗ
	Ελάτη	23,6	952	ΟΡΕΙΝΗ
	Καλόγηροι	6,8	217	ΟΡΕΙΝΗ
	Νεραϊδοχώρι	31,3	324	ΟΡΕΙΝΗ
	Περτούλι	33,5	198	ΟΡΕΙΝΗ
	Πύρρα	32,3	94	ΟΡΕΙΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ	Βασιλική	23,1	1.527	ΠΕΔΙΝΗ
	Θεόπετρα	14,6	697	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ
	Περιστέρα	4,1	237	ΠΕΔΙΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΓΟΜΦΩΝ	Γόμφοι	12,4	1.096	ΠΕΔΙΝΗ
	Δροσερό	5,7	479	ΠΕΔΙΝΗ
	Λυγαριά	7,9	584	ΠΕΔΙΝΗ
	Μουριά	7,4	618	ΠΕΔΙΝΗ
	Παλαιομονάστηρο	13,0	1.181	ΠΕΔΙΝΗ
	Πηγή	12,1	1.196	ΠΕΔΙΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΕΣΤΙΑΙΩΤΙΔΟΣ	Λόγγος	4,2	390	ΠΕΔΙΝΗ
	Μεγαλοχώρι	17,8	1.617	ΠΕΔΙΝΗ
	Πατουλιά	5,6	529	ΠΕΔΙΝΗ
	Χρυσαιγή	12,1	440	ΠΕΔΙΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΔΕΝΔΡΟΥ	Βαλτινό	5,0	736	ΠΕΔΙΝΗ

	Δενδροχώρι	7,6	842	ΠΕΔΙΝΗ
	Κάτω Ελάττη	4,4	453	ΠΕΔΙΝΗ
	Φωτάδα	4,8	425	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΚΛΕΙΝΟΒΟΥ</b>	Αηδόνα	27,3	175	ΟΡΕΙΝΗ
	Γλυκομηλιά	26,4	309	ΟΡΕΙΝΗ
	Καλογριανή	17,9	207	ΟΡΕΙΝΗ
	Παλαιοχώρι	19,4	256	ΟΡΕΙΝΗ
	Χρυσομηλιά	27,5	755	ΟΡΕΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΙΑΚΑ</b>	Γενέσι	9,1	405	ΟΡΕΙΝΗ
	Γοργογύρι	10,2	765	ΟΡΕΙΝΗ
	Ξυλοπάροικο	14,1	438	ΟΡΕΙΝΗ
	Πρίνος	15,6	715	ΠΕΔΙΝΗ
	Πρόδρομος	10,2	571	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΥΒΙΩΝ</b>	Αγία Κυριακή	7,1	440	ΠΕΔΙΝΗ
	Γλίνος	7,1	578	ΠΕΔΙΝΗ
	Μεγάλα Καλύβια	31,2	2.151	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΙΝΝΑΙΩΝ</b>	Νομή	6,8	412	ΠΕΔΙΝΗ
	Πετρόπορος	16,0	506	ΠΕΔΙΝΗ
	Σερβωτά	9,6	589	ΠΕΔΙΝΗ
	Ταξιάρχες	21,3	991	ΠΕΔΙΝΗ
	Φανερωμένη	9,7	507	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΠΙΑΛΕΙΩΝ</b>	Ελευθεροχώρι	5,5	591,0	ΠΕΔΙΝΗ
	Παραπόταμος	6,7	516	ΠΕΔΙΝΗ
	Πιαλεία	19,2	874	ΟΡΕΙΝΗ
	Φήκη	11,4	1351,0	ΠΕΔΙΝΗ
	Φιλύρα	9,8	481	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΗΜΟΣ ΦΑΛΩΡΕΙΑΣ</b>	Διαλεκτό	11,2	698	ΠΕΔΙΝΗ
	Διπόταμος	6,3	422	ΠΕΔΙΝΗ
	Κεφαλόβρυσο	12,4	945	ΠΕΔΙΝΗ
	Μεγ. Κεφαλόβρυσο	7,6	822	ΠΕΔΙΝΗ
	Μεγάρχη	38,9	1.198	ΠΕΔΙΝΗ
<b>ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ</b>	Αγία Παρασκευή	29,6	296	ΟΡΕΙΝΗ
	Ανθούσα	38,7	114	ΟΡΕΙΝΗ
	Καλλιρρόη	14,2	150	ΟΡΕΙΝΗ
	Κατάφυτο	52,8	135	ΟΡΕΙΝΗ
	Κρανέα	49,4	363	ΟΡΕΙΝΗ
	Πολυθέα	24,3	158	ΟΡΕΙΝΗ
	Στεφάνι	44,6	36	ΟΡΕΙΝΗ
	Χαλίκι	43,5	152	ΟΡΕΙΝΗ
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ LEADER</b>		<b>1.009,6</b>	<b>35.089</b>	
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ</b>		<b>3.383,9</b>	<b>138.047</b>	
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ</b>		<b>14.036,6</b>	<b>753.888</b>	

Η **πληθυσμιακή πυκνότητα** περιοχής ανέρχεται σε **34,8** άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Τα **χρηματοδοτικά στοιχεία** του τοπικού προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

Σε €

<b>Συνολικό Κόστος</b>	11.013.950,64
<b>Δημόσια Δαπάνη</b>	7.267.420,00
<b>Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ-Π)</b>	6.904.049,00
<b>Εθνική Συμμετοχή (Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης &amp; Τροφίμων)</b>	363.371,00
<b>Ίδια Συμμετοχή</b>	3.746.530,64

### **II.3 Στόχοι & Στρατηγική Τοπικού Προγράμματος**

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων και αδυναμιών της περιοχής εφαρμογής του τοπικού προγράμματος, αλλά και των ευκαιριών και των κινδύνων που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας και την κοινωνικό-οικονομική και περιβαλλοντική κατάσταση στην περιοχή LEADER προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα, που οδηγούν στη διατύπωση των στρατηγικών στόχων και στον καθορισμό της αναπτυξιακής στρατηγικής που θα πρέπει να ακολουθηθεί. Η περιοχική παρέμβαση, διαθέτοντας πλήθος φυσικών, πολιτιστικών και ιστορικών πόρων, καθώς και μία έντονη εναλλαγή γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών, εμφανίζει γεωγραφική, οικονομική, οικονομική και κοινωνική συνέχεια, συνοχή και ενότητα, που την καθιστά κατάλληλη χωροταξικά για την εφαρμογή μιας ενιαίας στρατηγικής ανάπτυξης.

Ως εκ τούτου, η εμπειρία που αποκτήθηκε από την ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. κατά τις τρεις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, με την επιτυχή εφαρμογή των προγραμμάτων LEADER I, LEADER II και LEADER + σε μεγάλο τμήμα της περιοχής παρέμβασης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά στην 4η προγραμματική περίοδο, για την υλοποίηση ενός διευρυμένου και βελτιωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος, το οποίο σχεδιάστηκε προκειμένου να αξιοποιηθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και να καλυφθούν οι επενδυτικές επιλογές και δραστηριότητες του τοπικού πληθυσμού. Αντικείμενο του Τοπικού Προγράμματος είναι η προσέγγιση και ο προσδιορισμός ενός γενικού πλαισίου αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης η οποία χαρακτηρίζεται από τον έντονο προσανατολισμό της τοπικής οικονομίας στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα και την ύπαρξη 4 προστατευόμενων περιοχών που ανήκουν στο Δίκτυο NATURA 2000 (Ασπροπόταμος, Κερκέτιο Όρος, Αντιχάσια - Μετέωρα, Όρος Λάκμος), ενώ μεγάλης σπουδαιότητας χαρακτηρίζεται και η χωροθέτηση της περιοχής των Μετεώρων, ενός πολιτιστικού-θρησκευτικού μνημείου στα όρια της περιοχής παρέμβασης.

Η συμβατή με την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος ανάπτυξη δράσεων μπορεί να αποτελέσει το βασικότερο συγκριτικό πλεονέκτημα τόσο για την γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή όσο και για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, και να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και υπηρεσιών της περιοχής.

Η διεύρυνση της περιοχής παρέμβασης του νέου Τοπικού Προγράμματος Προσέγγισης LEADER 2007 - 2013, με έντονα και επικρατούντα τα στοιχεία, αφενός της ιδιαίτερης αγροτικής δραστηριότητας και αφετέρου του αξιοσημείωτου πολιτιστικού αποθέματος, ενισχύει τον προσανατολισμό της τοπικής αγροτικής οικονομίας στην κατεύθυνση της αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της, ως «περιοχής παραγωγής αγροτικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας και προορισμού εναλλακτικού τουρισμού με ιδιαίτερη τοπική ταυτότητα».

Συνεπώς, ο κεντρικός θεματικός άξονας, γύρω από τον οποίον διαρθρώνεται η αναπτυξιακή στρατηγική και εξειδικεύονται οι στόχοι του Τοπικού Προγράμματος, στηρίζεται στην ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής (παραγωγή γεωργικών & κτηνοτροφικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, ύπαρξη σημαντικών οικοτόπων, πληθώρα πολιτιστικών μνημείων και γειτνίαση με την περιοχή των Μετεώ-

ρων η οποία προσελκύει το ενδιαφέρον επισκεπτών), σε συνδυασμό με τη σύνδεση της τοπικής παραγωγής με το φυσικό περιβάλλον, τη διαμόρφωση και ανάδειξη μιας ιδιαίτερης και αναγνωρίσιμης ταυτότητας για τα τοπικά προϊόντα και τις υπηρεσίες, καθώς και την βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων / υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτό, επιλέγεται ως Στρατηγικό Όραμα της περιοχής εφαρμογής του Τοπικού Προγράμματος Προσέγγισης LEADER στο Ν. Τρικάλων η «**ανάδειξη της περιοχής σε ποιοτικό, περιβαλλοντικό, πολιτιστικό κόμβο ανθρωποκεντρικής αναπτυξιακής διαφοροποίησης**».

Ο προαναφερόμενος κεντρικός θεματικός άξονας επιλέχθηκε από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. με κριτήρια:

- την ιδιαίτερη παραγωγική ταυτότητα της περιοχής και την προοπτική βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της πρωτογενούς παραγωγής,
- την ιδιαιτερότητα του φυσικού περιβάλλοντος και την ανάγκη διατήρησης των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος (ιδίως των υδατικών πόρων) ως δυναμικού ανάπτυξης,
- τη δυνατότητα αξιοποίησης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού,
- τη δυνατότητα συσπείρωσης του συνόλου των φορέων που συντελούν στην αναπτυξιακή στρατηγική (όπως έχουν καταγραφεί στη διαδικασία διαβούλευσης)

Οι **στρατηγικοί στόχοι** του νέου προγράμματος προσέγγισης LEADER στην περιοχή παρέμβασης προσδιορίστηκαν σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες της περιοχής παρέμβασης, όπως αυτές προέκυψαν από την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, την ανάλυση SWOT και τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης.

Με βάση τα παραπάνω, οι **στρατηγικοί στόχοι** του νέου προγράμματος είναι:

- **1ος Στόχος.** Παραγωγή ποιοτικών και επώνυμων αγροτικών προϊόντων και αύξηση της προστιθέμενης αξίας, εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας τους, με τη χρήση σύγχρονων μεθόδων και τεχνικών μεταποίησης, τυποποίησης, πιστοποίησης, σήμανσης και προώθησης τους σε υπάρχουσες και σε νέες αγορές.
- **2ος Στόχος.** Βελτίωση και ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και δημιουργία των απαιτούμενων κρίσιμων προϋποθέσεων που προωθούν την επιχειρηματικότητα σε όλους τους τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και εν τέλει, συντελούν στη δημιουργία καινοτόμων και σύγχρονων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.
- **3ος Στόχος.** Προστασία και ανάδειξη του ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος ως κύριου συστατικού στοιχείου ενδυνάμωσης της τοπικής οικονομίας και διαμόρφωσης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης, ως αγροτουριστικού και οικοτουριστικού προορισμού.
- **4ος Στόχος.** Προστασία και ανάδειξη του αξιόλογου πολιτιστικού αποθέματος ως κύριο συστατικό στοιχείο της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής για την προσέλκυση επισκεπτών και την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού.
- **5ος Στόχος.** Διαμόρφωση κατάλληλων και ελκυστικών συνθηκών διαβίωσης και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού, με έμφαση στις αγροτικούς και μικρούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης, και κυρίως μέσω της ενδυνάμωσης των θεσμών κοινωνικής προστασίας, της άρσης της απομόνωσης τμημάτων του πληθυσμού (κυρίως των γυναικών και των νέων) και περιοχών, προκειμένου να επιτευχθεί η μεταστροφή των δυσμενών πληθυσμιακών εξελίξεων.

Οι **στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης** που αναπτύσσονται μέσω της προσέγγισης LEADER, έχουν ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση αφορά στην προώθηση όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες στηρίζεται το τοπικό παραγωγικό σύστημα, στην ισόρροπη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και την τοπική ανάπτυξη σε πλαίσια οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ισορροπίας.



Η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην τοπική ανάπτυξη ταυτίζεται με την έννοια της «εκ των κάτω» προσέγγισης, αφού προϋποθέτει συμμετοχικό σχεδιασμό, προγραμματισμό και κινητοποίηση των τοπικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού, οι οποίοι γνωρίζουν τα προβλήματα και τις δυνατότητες της περιοχής τους.

Οι στόχοι που έχουν προσδιορισθεί παραπάνω, εξυπηρετούν την αντιμετώπιση των σχετικών υστερήσεων της περιοχής παρέμβασης. Η επίτευξη των στόχων στηρίζεται σε στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, με ολοκληρωμένο, καινοτόμο και πολυτομεακό χαρακτήρα, με σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για μια ανάπτυξη που να τονώνει και να ενισχύει την οικονομική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με την προστασία του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος της περιοχής.

#### II.4 Η Επιτροπή Διαχείρισης LEADER Του Τοπικού Προγράμματος (Ε.Δ.Π. LEADER)

Η ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. εφαρμόζει την «εκ των κάτω προς τα άνω προσέγγιση» με την συμμετοχή των εταίρων της περιοχής παρέμβασης στη λήψη αποφάσεων τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο εφαρμογής των προγραμμάτων. Όσον αφορά στο πρόγραμμα «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER» έχει ορισθεί η **Επιτροπή Διαχείρισης του προγράμματος LEADER** με συγκεκριμένο ρόλο και αρμοδιότητες οι οποίες αναφέρονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της επιτροπής

Η σύνθεση των φορέων που απαρτίζουν την **Επιτροπή Διαχείρισης LEADER**, είναι πενταμελής (5μελής), ως ακολούθως:

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΕΙΤΑΙ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER	
		ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ
1)	Δήμος Καλαμπάκας	Δημόσια	-
2)	Δήμος Πύλης	Δημόσια	-
3)	Ενωση-Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων	-	Ιδιωτικά
4)	Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας(ΣΥΝ.ΠΕ)	-	Ιδιωτικά
5)	Σύλλογος Ορειβάσις Χιονοδρομίας Τρικάλων(ΣΟΧΤ)	-	Ιδιωτικά
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>		<b>2</b>	<b>3</b>
<b>ΠΟΣΟΣΤΟ</b>		<b>40%</b>	<b>60%</b>
<b>ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΠΟΣΟΣΤΩΝ</b>		<b>(&gt;30%)</b>	<b>(&gt;50%)</b>

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

#### III.1 Χρηματοδοτικά Στοιχεία Παρούσας Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος

Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός και οι αντίστοιχες πιστώσεις Δημόσιας Δαπάνης της δράσης/εων στην/ις οποία/ες αναφέρεται η παρούσα 4η πρόσκληση είναι ενδεικτικά ως εξής:

ΥΠΟΜΕΤΡΟ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
			(Κοινοτική & Εθνική συμμετοχή)
L123	L123α Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων	137.999,96	68.999,98
L312	L312-1 Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων	138.000,00	69.000,00
	L312-2 Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων	138.000,00	69.000,00

	σμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών		
	<b>L312-3</b> Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση	138.000,00	69.000,00
<b>L313</b>	<b>L313-4</b> Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών	26.821,43	18.775,00
	<b>L313-6</b> Ιδρύσεις, επεκτάσεις, εκσυγχρονισμοί χώρων εστίασης και αναψυχής	62.750,10	31.375,05
<b>L323</b>	<b>L323-4</b> Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεια-συλλογές-εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά	30.000,00	30.000,00
	<b>L323-5</b> Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς	10.000,00	7.500,00
	<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>681.571,49</b>	<b>363.650,03</b>

### III.2 Περιγραφή Των Προκηρυσσόμενων Κατηγοριών Πράξεων Της Δράσης

#### ΜΕΤΡΟ 41: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

#### ΥΠΟΜΕΤΡΟ L123: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

#### Δράση L123α : Αύξηση της αξίας των γεωργικών προϊόντων

Η δράση προσβλέπει στην αύξηση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή και αγροδιατροφικού τομέα της περιοχής μέσα από την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων. Η δράση προσβλέπει επίσης στην αύξηση στην αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων τοπικών προϊόντων. Προβλέπεται η υλοποίηση παρεμβάσεων στους τομείς του κρέατος, του γάλακτος, του οίνου και των οπωροκηπευτικών. Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

#### Ενισχυόμενοι τομείς στο πλαίσιο της δράσης

##### **1. ΤΟΜΕΑΣ : ΚΡΕΑΣ**

- Δράση 1.3.: Έκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων, μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων.
- Δράση 1.4.: Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος θηραματικών ειδών και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων σε περιπτώσεις καθετοποίησης της παραγωγής.
- Δράση 1.5.: Ίδρυση μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και παραγωγής κρεατοσκευασμάτων, σε περιοχές όπου δεν υπάρχει επαρκής υποδομή, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας.
- Δράση 1.6.: Έκσυγχρονισμός – συμπλήρωση, χωρίς αύξηση δυναμικότητας, με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής προϊόντων με βάση το κρέας (αλλαντοποιεία – κονσέρβες κ.λπ.).
- Δράση 1.9: Προμήθεια κινητών (αυτοκινήτων) ψυγείων και ίδρυση μικρών εγκαταστάσεων ψυκτικών θαλάμων στα μικρά Νησιά του Αιγαίου Πελάγους για τη μεταφορά και συντήρηση ευπαθών και νωπών προϊόντων (κρέας και λοιπά προϊόντα κρέατος) με σκοπό την χονδρεμπορία των προϊόντων.

##### **2. ΤΟΜΕΑΣ : ΓΑΛΑ**

- Δράση 2.1: Ίδρυση - επέκταση τυροκομείων εφόσον κρίνεται απαραίτητο λόγω επάρκειας γάλακτος.
- Δράση 2.2.: Έκσυγχρονισμός τυροκομείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση ώστε να τηρούνται οι βασικοί όροι υγιεινής και να προωθηθούν τα ποιοτικά προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ της χώρας.
- Δράση 2.4.: Ίδρυση μικρών μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος.



- Δράση 2.5.:Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής γιαούρτης και λοιπών ζυμούμενων προϊόντων γάλακτος.
- Δράση 2.6.:Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός – επέκταση, μονάδων αξιοποίησης παραπροϊόντων (τυρόγαλα), που στοχεύουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος.

### **3. ΤΟΜΕΑΣ : ΑΥΓΑ – ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ**

#### **3.1. ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ: ΑΥΓΑ**

- Δράση 3.1.1.: Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών.
- Δράση 3.1.2.: Εκσυγχρονισμός – επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών.
- Δράση 3.1.3: Ίδρυση μονάδων επεξεργασίας αυγών για παραγωγή νέων προϊόντων με βάση τα αυγά.
- Δράση 3.1.4: Ίδρυση μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας αυγών και προϊόντων που τυποποιούνται με βάση αναγνωρισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα (ειδικές εκτροφές, βιολογικά κ.λπ.) στα πλαίσια καθετοποίησης των μονάδων.

### **4. ΤΟΜΕΑΣ : ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΩΑ**

#### **4.1 ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ : ΜΕΛΙ**

- Δράση 4.1.:Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων τυποποίησης – επεξεργασίας – μεταποίησης - συσκευασία μελιού.
- Δράση 4.2.:Ίδρυση μικρών μονάδων τυποποίησης – συσκευασίας μελιού μόνο σε ορεινές – νησιωτικές περιοχές, με προτεραιότητα στις μονάδες τυποποίησης – επεξεργασίας – μεταποίησης βιολογικού μελιού.
- Δράση 4.3.:Ίδρυση – εκσυγχρονισμός – επέκταση - μετεγκατάσταση μονάδων για παραγωγή σακχαρωδών προϊόντων με βάση το μέλι, snacks κλπ.
- Στον υποτομέα του μελιού καμία από τις ανωτέρω δράσεις δεν εμπίπτει στα πεδία επιλεξιμότητας του Καν. 797/2004.

### **5. ΤΟΜΕΑΣ : ΔΙΑΦΟΡΑ ΖΩΑ**

#### **5.1 ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ : ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ – ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ**

- Δράση 5.1.:Ίδρυση – επέκταση σύγχρονων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών.
- Δράση 5.2.:Εκσυγχρονισμός, βελτίωση υφισταμένων μονάδων αναπλήνισης κουκουλιών.
- Δράση 5.3. Ίδρυση – επέκταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών.
- Δράση 5.4.:Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων μεταποίησης σαλιγκαριών.

### **6. ΤΟΜΕΑΣ : ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ**

- Δράση 6.1.:Εκσυγχρονισμός καθέτων αποθηκευτικών χώρων δημητριακών και με εγκαταστάσεις αερισμού ή με ψυχρό αέρα.
- Δράση 6.2.:Εκσυγχρονισμός – βελτίωση οριζοντίων παλαιών αποθηκών.
- Δράση 6.3.:Ίδρυση ξηραντηρίων δημητριακών.
- Δράση 6.4.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων ξηραντηρίων δημητριακών.
- Δράση 6.5.:Συμπλήρωση – εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας υφισταμένων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων ρυζιού με τοποθέτηση συστημάτων προκαθορισμού ξήρανσης & ψύξης.
- Δράση 6.6.:Ίδρυση νέων μονάδων αποφλοίωσης - επεξεργασίας – τυποποίησης ρυζιού.
- Δράση 6.7.:Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων αποφλοίωσης ρυζιού με εξοπλισμό λείανσης, χρωματοδιαλογής και υγροθερμικής επεξεργασίας και τυποποίησης – συσκευασίας με ή χωρίς μετεγκατάσταση.
- Δράση 6.8.:Ίδρυση silos σε κόμβους σύγχρονων διαμετακομιστικών κέντρων.
- Δράση 6.9.:Ίδρυση οριζοντίων αποθηκών σε νησιωτικές ή ορεινές περιοχές.

### **7. ΤΟΜΕΑΣ : ΕΛΑΙΟΥΧΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ**

#### **A) Ελαιόλαδο**

- Δράση 7.1.:Ελαιοτριβεία

**α)** Εκσυγχρονισμός, με ή χωρίς μετεγκατάσταση ελαιοτριβείων χωρίς αύξηση δυναμικότητας με προτεραιότητα σε αυτά που επεξεργάζονται βιολογική πρώτη ύλη.

**β)** Συγχωνεύσεις ελαιοτριβείων με δυναμικότητα ανάλογη των συγχωνευθέντων.

**γ)** Ίδρύσεις ελαιοτριβείων αποκλειστικά και μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές από βιολογική πρώτη ύλη.

- Δράση 7.2.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση τυποποιητηρίων - συσκευαστηρίων ελαιολάδου, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.
- Δράση 7.3.: Ίδρύσεις – επεκτάσεις τυποποιητηρίων ελαιολάδου για την παραγωγή επώνυμων ποιοτικών, εμπορεύσιμων συσκευασιών, με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του προϊόντος.
- Δράση 7.4.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ραφίναριών ελαιολάδου χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.

#### B) Άλλα Έλαια

- Δράση 7.5: Ίδρυση – Επέκταση – Εκσυγχρονισμός χωρίς αύξηση δυναμικότητας με ή χωρίς μετεγκατάσταση σπορελαιουργείων και βιομηχανιών σπορελαιουργίας.

## **8. ΤΟΜΕΑΣ : ΟΙΝΟΣ**

- Δράση 8.1.:Εκσυγχρονισμός οινοποιείων με ή χωρίς μετεγκατάσταση χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, για παραγωγή οίνων ποιότητας.
- Δράση 8.2.:Συγχώνευση οινοποιείων με παράλληλο εκσυγχρονισμό (κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού) για βελτίωση της ποιότητας και μείωση του κόστους παραγωγής, χωρίς αύξηση της δυναμικότητας.
- Δράση 8.3.:Ίδρυση νέων οινοποιείων σύγχρονης τεχνολογίας:
  - α)** σε περιπτώσεις εξυπηρέτησης της τοπικής παραγωγής σε ορεινές και νησιώτικες περιοχές.
  - β)** μονάδων παραγωγής οίνων από προϊόντα της βιολογικής αμπελουργίας [Καν.(ΕΟΚ) 2092/91] και συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης.
- Δράση 8.4: Προσθήκη, εκσυγχρονισμός, επέκταση γραμμής εμφιάλωσης οίνου σε οινοποιεία για την κάλυψη των αναγκών εμφιάλωσης της παραγωγής τους.

## **9. ΤΟΜΕΑΣ : ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ**

### *I. Στο επίπεδο της εμπορίας*

- Δράση 9.1.:Ίδρυση μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών.
- Δράση 9.2.:Ίδρυση εγκαταστάσεων στατικών ψυγείων και κατασκευή μικρής δυναμικότητας συσκευαστηρίων κηπευτικών με δυνατότητα προμήθειας κινητών (αυτοκινήτων) ψυγείων μόνο στα νησιωτικές περιοχές (πλην Κρήτης και Εύβοιας).
- Δράση 9.3.:Εκσυγχρονισμοί ή/και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενων μονάδων συσκευασίας, τυποποίησης, διαλογής, συντήρησης, ψύξης, αποθήκευσης νωπών οπωροκηπευτικών, πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών.

### *II. Στο επίπεδο της μεταποίησης*

- Δράση 9.7.:Μεταποίηση Βιομηχανικής τομάτας.  
Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων χωρίς αύξηση της δυναμικότητας, κυρίως όσον αφορά:
  - τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
  - την παραγωγή νέων προϊόντων
- Δράση 9.8.:Μεταποίηση φρούτων (ροδάκινα, βερίκοκα, αχλάδια, μήλα, δαμάσκηνα κ.λπ.)
  - α)** Κονσερβοποιεία – Χυμοί φρούτων – Αποξηραμένα φρούτα
    - Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφισταμένων μονάδων κονσερβοποίησης οπωροκηπευτικών, βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών κυρίως όσον αφορά:
      - τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
      - την παραγωγή νέων προϊόντων.
    - Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης (κονσερβοποίησης) οπωροκηπευτικών (πλην βιομηχανικής τομάτας), βιομηχανικών ροδακίνων και αχλαδιών, λοιπών φρούτων και λαχανικών.
  - β)** Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση υφισταμένων μονάδων χυμοποίησης, κυρίως όσον αφορά:
    - τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,
    - την παραγωγή νέων προϊόντων.
  - γ)** Ίδρυση νέων μονάδων χυμοποίησης οπωρών (πλην των εσπεριδοειδών) σύγχρονης τεχνολογίας.
  - δ)** Αποξηραμένων φρούτων - Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση ή/και επέκταση μονάδων αποξήρασης φρούτων (δαμάσκηνα, βερίκοκα κ.λπ.).
  - ε)** Ίδρυση – εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων παραγωγής μαρμελάδων και γλυκών κουταλιού.
  - στ)** Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων, χυμοποίησης εσπεριδοειδών κυρίως όσον αφορά:
    - τη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών,

- τις ψυκτικές εγκαταστάσεις,
- την παραγωγή νέων προϊόντων.
- Δράση 9.9.: Μεταποίηση λαχανικών
  - α) Ίδρυση νέων μονάδων παραγωγής τουρσιών και ψητών λαχανικών, εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων, κυρίως όσον αφορά :
    - στη χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευασιών και
    - στην παραγωγή νέων προϊόντων
  - β) Ίδρυση νέων μονάδων ή εκσυγχρονισμός - επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων για την παραγωγή χυμών λαχανικών κύβων ή μιγμάτων αυτών σε ασηπτική συσκευασία.
- Δράση 9.10.: Επενδύσεις εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού και αξιοποίησης υπολειμμάτων των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών του τομέα μεταποίησης οπωροκηπευτικών για την παραγωγή λιπασμάτων ή/και ζωοτροφών.
- Δράση 9.11.: Μεταποίηση ξηρών καρπών.  
Ίδρυση νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός και επέκταση ή και μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων για παραγωγή προϊόντων πάστας, νιφάδων πραλίνας, παστελιών, snacks κ.λπ.
- Δράση 9.12.: Μεταποίηση σύκων - σταφίδων
  - α) Εκσυγχρονισμός και επέκταση με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων.
  - β) Ίδρυση νέων μονάδων μεταποίησης - αποξήρανσης σύκων και σταφίδων.

### III. Στον τομέα των μονάδων επεξεργασίας επιτραπέζιων ελαιών

- Δράση 9.13.: Εκσυγχρονισμός των μονάδων επεξεργασίας βρωσίμων ελαιών, χωρίς αύξηση δυναμικότητας.
- Δράση 9.14.: Ίδρυση - επέκταση μονάδων μόνο για γραμμές συσκευασίας καταναλωτή και γραμμές παραγωγής νέων προϊόντων.
- Δράση 9.15.: Μετεγκαταστάσεις που αφορούν την μεταφορά μονάδων από τις αστικές περιοχές, για λόγους που σχετίζονται με τη ρύπανση χωρίς αύξηση δυναμικότητας.

### IV. Στον τομέα των Γεωμήλων

- Δράση 9.16.: Ίδρύσεις νέων μονάδων, εκσυγχρονισμός - επέκταση, με ή χωρίς μετεγκατάσταση, συμπλήρωση υφισταμένων μονάδων, ή προσθήκη γραμμών σε υφιστάμενες μονάδες μεταποίησης γεωμήλων με προορισμό την παραγωγή νέων προϊόντων όπως:
  - προτηγανισμένης / κατεψυγμένης πατάτας,
  - τσιπς ή σνακς πατάτας κ.λπ.
  - άλλα νέα προϊόντα

Έργα του **Τομέα οπωροκηπευτικών** που υποβάλλονται από αναγνωρισμένες ή προαναγνωρισμένες από τη Δ/νση ΠΑΠ Δενδροκηπευτικής Ομάδες Παραγωγών (Συνεταιρισμοί, ΕΑΣ, καθώς και Εταιρείες που έχουν αναγνωρισμένη Ομάδα Παραγωγών), δεν είναι επιλέξιμα.

## **10. ΤΟΜΕΑΣ : ΑΝΘΗ**

- Δράση 10.1.: Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων μεταποίησης ή εκσυγχρονισμός ή επέκταση υφισταμένων μονάδων.
  - α) Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός και επέκταση τυποποιημένων δρεπτών ανθέων και γλαστρικών.
  - β) Ίδρυση ξηραντηρίων ανθέων.
- Δράση 10.2.: Ίδρυση νέων εγκαταστάσεων εμπορίας (νέες ανθαγορές - κέντρα διανομής) από συλλογικούς φορείς ανθοπαραγωγών.

## **12. ΤΟΜΕΑΣ : ΣΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

- Δράση 12.1.: Ίδρυση – επέκταση μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού. Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφισταμένων μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης σπόρων και πολλαπλασιαστικού υλικού.

## **13. ΤΟΜΕΑΣ : ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ & ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ**

- Δράση 13.1.: Ίδρυση – επέκταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.
- Δράση 13.2.: Εκσυγχρονισμός με ή χωρίς μετεγκατάσταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

### **ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΤΟΜΕΙΣ:**

Ως προϊόντα ποιότητας είναι αυτά που καθορίζονται από τους Καν.(ΕΟΚ) 2092/91, 2081/92, 2082/92 και Καν.(Ε.Κ.) 1804/99, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται, καθώς και αυτά που καθορίζονται από την Εθνική Νομοθεσία και πιστοποιούνται κατάλληλα.

### **ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**

Ενισχύονται επενδύσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του μέτρου 123<sup>α</sup>, όπως αυτοί καθορίζονται στο ΠΑΑ. Δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δύναται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής. Η ενίσχυση παρέχεται σε περιπτώσεις όπου, τόσο οι πρώτες ύλες, όσο και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας τους αποτελούν προϊόν που καλύπτεται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης.

Δεν παρέχεται στήριξη σε επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό την μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου και κοινοπραξίας.

Αποκλείεται η ενίσχυση:

- α) επενδύσεων για τη μεταποίηση ή την εμπορία προϊόντων που προέρχονται από χώρες εκτός Ε.Ε.
- β) επενδύσεων παρασκευής και εμπορίας προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και του μελιού.
- γ) επενδύσεων στο επίπεδο λιανικού εμπορίου
- δ) επενδύσεων που αφορούν γενετικά τροποποιημένα προϊόντα
- ε) επενδύσεων οι οποίες έχουν ενισχυθεί ή προβλέπεται η ενίσχυσή τους στα πλαίσια των ΚΟΑ.

<b>Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)</b>				
<b>Συνολικό κόστος</b>	<b>Δημόσια Δαπάνη</b>	<b>Ιδία συμμετοχή</b>	<b>Ποσοστό ενίσχυσης</b>	<b>Πηγή Χρηματοδότησης</b>
137.999,96	68.999,98	68.999,98	50%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός των παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει έως τα **500.000,00€**.

### **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Φυσικά πρόσωπα ή Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με ΚΥΑ401/10-3-2010.

### **ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Η δράση προβλέπεται να εφαρμοστεί σε όλη την περιοχή εφαρμογής του προγράμματος.

### **ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L123α:**

1. Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.
2. Κατασκευή ή την βελτίωση ακινήτων.
3. προμήθεια και εγκατάσταση νέου μηχανολογικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου και του λογισμικού πληροφορικής και του εξοπλισμού των εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της μονάδας.
4. Εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού όχι ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής επένδυσης.

5. Αγορά καινούργιων οχημάτων – ισοθερμικών βυτίων, αναγκαίων για τη μεταφορά του γάλακτος προς το χώρο τυποποίησης – μεταποίησης, καθώς και την αγορά καινούργιων οχημάτων ψυγείων μόνο για τα νησιά του Αιγαίου.
6. Γενικά έξοδα, όπως αμοιβές μηχανικών, γεωτεχνικών και συμβούλων, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας, δαπάνες για τη δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, απόκτηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, επισήμανση) και άδειες πέραν των παραπάνω δαπανών και μέχρι ορίου 10% του συνόλου του προϋπολογισμού.
7. Απόκτηση πιστοποιητικών ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς (ISO, HACCP κ.λπ.).
8. Αγορά fax τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, επίπλων γραφείων και εξοπλισμού πρόσβασης στο διαδίκτυο, δικτύων ενδοεπικοινωνίας και ηλεκτρονικών υπολογιστών (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας κειμένων, software telescripteurs) και συστημάτων ασφαλείας των εγκαταστάσεων.
9. Κατασκευή της κατοικίας φύλαξης των εγκαταστάσεων μέχρι των €50.000.

#### **ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L123α :**

1. Αγορά οικοπέδου.
2. Αγορά ή απόκτηση κτιριακών εγκαταστάσεων, ανεξάρτητα αν πρόκειται για παλιές ή καινούργιες και την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
3. Προσωρινά έργα μη αμέσως συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (π.χ. προσωρινό υπόστεγο για τη φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου της επένδυσης.
5. Εξοπλισμό αναψυχής (τηλεοράσεις, video, κ.λπ.).
6. Αγορά οχημάτων εν γένει εκτός των ειδικών και αναγκαίων όπως αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.
7. Λοιπός εξοπλισμός γραφείων (γραφομηχανές, κ.λπ.) εκτός των αναφερομένων στο σημείο 8 ανωτέρω.
8. Αγορά υλικών αποσβέσιμων σε διάρκεια μικρότερη του έτους.
9. Μη φυσικές επενδύσεις συμπεριλαμβανομένων των δημοσιονομικών επιβαρύνσεων κάθε είδους σε βάρος των δικαιούχων.
10. Η εκπαίδευση του προσωπικού δεν υπολογίζεται για ενίσχυση εκτός της περίπτωσης που αφορά HACCP.
11. Διευκρινίζεται ότι η άδεια ανέγερσης των κτιρίων, οι αμοιβές των μηχανικών και αρχιτεκτόνων για τις μελέτες, καθώς και οι εδαφοτεχνικές μελέτες είναι επιλέξιμες και δύνανται να ενισχύονται, ενώ η ασφάλιση του μηχανολογικού εξοπλισμού δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.
12. Αποζημιώσεις που πληρώνονται από τους δικαιούχους σε τρίτους για απαλλοτριώσεις, εκκρεμότητες κ.λπ.
13. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) των δαπανών της επένδυσης όταν παρέχεται η δυνατότητα στην επιχείρηση από την νομοθεσία για ανάκτησή του.
14. Έργα συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού.
15. Αγορά μεταχειρισμένων μηχανημάτων και εξοπλισμού.
16. Έργασιες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, κ.λπ.) καθώς και έργα διακόσμησης.
17. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου εγκατάστασης της μονάδας πέραν των απολύτως αναγκαίων για την εξυπηρέτηση της μονάδας.
18. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από το δικαιούχο στο προσωπικό του.
19. Γενικά έξοδα άνω του 10% επί του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών.
20. Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από τις ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων.
21. Δαπάνες που αφορούν την απλή αντικατάσταση.
22. Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.

**ΜΕΤΡΟ 41: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΥΠΟΜΕΤΡΟ L312: ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**Δράση L312-1 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί βιοτεχνικών μονάδων**

Η δράση προσβλέπει στην βελτίωση των υποδομών των βιοτεχνικών μονάδων στην περιοχή παρέμβασης LEADER.

Η δράση καλύπτει τις περιπτώσεις ιδρύσεων, επεκτάσεων και εκσυγχρονισμών βιοτεχνικών μονάδων σε ενδεικτικούς κλάδους με βάση την ταξινόμηση ΚΑΔ όπως αυτοί αναφέρονται στον «Πίνακα Καλυπτόμενων τομέων» που ακολουθεί στο τέλος του παρόντος Υπομέτρου.

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
138.000,00	69.000,00	69.000,00	50%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως τα **300.000,00€**.

**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Δικαιούχοι για την υλοποίηση της δράσης μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Η δράση προβλέπεται να εφαρμοστεί σε όλη την περιοχή εφαρμογής του προγράμματος.

**Δράση L312-2 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών**

Η δράση προσβλέπει στην βελτίωση των υποδομών των **επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών** στην περιοχή παρέμβασης LEADER.

Ενδεικτικά προβλέπεται:

- **χώρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών (παιδότοποι)** οι οποίοι δρουν προς την κατεύθυνση της εξυπηρέτησης πρωτίστως των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών δημιουργώντας χώρους καλαίσθητους και κατάλληλους για την παραμονή και φύλαξη παιδιών τα οποία αξιοποιούν το χρόνο τους με μάθηση, εξάσκηση, δοκιμή, ξεγνοιασιά και δημιουργική απασχόληση,
- η ίδρυση ή/και ο εκσυγχρονισμός **επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, παροχής υπηρεσιών κ.α.** Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθοι κλάδοι :
  - Λιανικό εμπόριο ειδών παντοπωλείου
  - Λιανικό εμπόριο ποτών σε εξειδικευμένα καταστήματα
  - Λιανικό εμπόριο διάφορων τουριστικών και λοιπών παρόμοιων ειδών λαϊκής τέχνης.
  -

Η δράση καλύπτει τις περιπτώσεις ιδρύσεων, επεκτάσεων και εκσυγχρονισμών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών σε ενδεικτικούς κλάδους με βάση την ταξινόμηση ΚΑΔ όπως αυτοί αναφέρονται στον «Πίνακα Καλυπτόμενων τομέων» που ακολουθεί στο τέλος του παρόντος Υπομέτρου.

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
138.000,00	69.000,00	69.000,00	50%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως τα **300.000,00€**.

#### ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι για την υλοποίηση της δράσης μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

#### ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η δράση προβλέπεται να εφαρμοστεί σε όλη την περιοχή εφαρμογής του προγράμματος.

**Δράση L312-3 : Ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση.**

Η δράση προσβλέπει στην βελτίωση των υποδομών των επιχειρήσεων **παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση** στην περιοχή παρέμβασης LEADER. Ενδεικτικά προβλέπεται να ενισχυθούν επιχειρήσεις στον τομέα της αρτοποιίας, παραγωγής νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής, των φρυγανιών, μπισκότων, παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής, των μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων. Οι επιχειρήσεις θα χρησιμοποιούν υλικά που παράγονται στην περιοχή και θα παράγουν παραδοσιακά προϊόντα με παραδοσιακές συνταγές υψηλής ποιότητας,

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της δράσης L312-3 δεν εντάσσονται επιχειρήσεις που αποτελούν αντικείμενο της δράσης L 123.

Ενισχύονται μικρές επιχειρήσεις σε ιδρύσεις, επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί επιχειρήσεων παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση σε ενδεικτικούς κλάδους με βάση την ταξινόμηση ΚΑΔ όπως αυτοί αναφέρονται στο Κεφάλαιο που ακολουθεί «Πίνακας Καλυπτόμενων τομέων».

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
138.000,00	69.000,00	69.000,00	50%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως τα **300.000,00€**.

#### ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Δικαιούχοι για την υλοποίηση της δράσης μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του υπομέτρου L311 που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

#### ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η δράση προβλέπεται να εφαρμοστεί σε όλη την περιοχή εφαρμογής του προγράμματος.



**ΕΠΙΔΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ για τις ΔΡΑΣΕΙΣ L312-1,L312-2,L312-3**

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης, κ.λπ.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφελείας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις, κλπ.
3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης.
5. Γενικές Δαπάνες συνδεδεμένες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κλπ. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
6. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και σε ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
7. Δαπάνες αγοράς ειδικών επαγγελματικών μέσων μεταφοράς προϊόντων και πρώτων υλών εντός της επιχείρησης (π.χ) ανυψωτικά μηχανήματα, κλπ), στη περίπτωση που η χρήση τους είναι πλήρως αιτιολογημένη από το είδος της επένδυσης.
8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης-εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών σημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους, από τα αρμόδια εθνικά όργανα, οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι 3% του συνολικού κόστους.

**ΜΗ ΕΠΙΔΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ για τις ΔΡΑΣΕΙΣ L312-1, L312-2 και L312-3:**

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λπ.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν (ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων των υπομέτρων L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λπ.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπάνες.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ**

<b>Κωδικός ΚΑΔ 2008</b>	<b>ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ</b>
10.39.22	Παραγωγή μαρμελάδων, ζελέδων και πουρέ και πολτών φρούτων ή καρπών με κέλυφος
10.71.1	Παραγωγή ψωμιού, νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής και γλυκισμάτων
10.72.1	Παραγωγή παξιμαδιών και μπισκότων· παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
10.82.1	Παραγωγή πάστας κακάου (κακαομάζας), αποβουτυρωμένης ή μη, βούτυρου, λίπους και λαδιού κακάου και κακάου σε σκόνη
10.82.2	Παραγωγή προϊόντων σοκολατοποιίας και ζαχαροπλαστικής
10.73.1	Παραγωγή μακαρονιών, ρυζομακάρων (noodles), κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
10.83.1	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
10.89.1	Παραγωγή σουπών, αβγών, μαγιών και άλλων προϊόντων διατροφής· εκχυλισμάτων και ζωμών κρέατος, ψαριών και υδρόβιων ασπόνδυλων
11.01.1	Παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών
13.20.1	Ύφανση υφασμάτων (εκτός των ειδικών υφασμάτων), από φυσικές ίνες εκτός του βαμβακιού
13.20.2	Ύφανση βαμβακερών υφασμάτων
13.20.3	Ύφανση υφασμάτων (εκτός των ειδικών υφασμάτων), από τεχνητές ή συνθετικές συνεχείς ή ασυνεχείς ίνες
13.20.4	Ύφανση υφασμάτων με πέλος, θηλειωτών υφασμάτων σπογγώδους μορφής (πετσετέ) και άλλων ειδικών υφασμάτων
13.93.1	Κατασκευή χαλιών και κιλιμιών
14.12.1	Κατασκευή ανδρικών ενδυμάτων εργασίας
14.12.2	Κατασκευή γυναικείων ενδυμάτων εργασίας
14.12.3	Κατασκευή άλλων ενδυμάτων εργασίας
15.12.1	Κατασκευή ειδών σελοποιίας και σαγής· αποσκευών, τσαντών και παρόμοιων ειδών· άλλων δερμάτινων ειδών
16.10.1	Παραγωγή ξυλείας, πριονισμένης ή πελεκημένης κατά μήκος, τεμαχισμένης ή αποφλοιωμένης, με πάχος > 6 mm· στρωτήρων (τραβερσών) σιδηροδρόμων ή τροχιοδρόμων από μη εμποτισμένη ξυλεία
16.10.2	Παραγωγή ξυλείας συνεχώς διαμορφωμένης κατά μήκος οποιασδήποτε άκρης ή επιφάνειας· ξυλόμαλλου· ξυλάλευρου· ξυλείας σε πελεκούδια ή σε μόρια
16.10.3	Παραγωγή ακατέργαστης ξυλείας· στρωτήρων (τραβερσών) σιδηροδρόμων ή τροχιοδρόμων από ξύλο, εμποτισμένης ή κατά άλλο τρόπο επεξεργασίας
16.23.1	Κατασκευή τεχνουργημάτων λεπτοξυλουργικής και χονδροξυλουργικής για οικοδομές (εκτός από τα προκατασκευασμένα κτίρια), από ξύλο
16.29.2	Κατασκευή ειδών από φελλό, άχυρο ή άλλα υλικά σπαρτοπλεκτικής· ειδών καλαθοπλεκτικής
17.21.1	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και κιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι.
20.14.72	Παραγωγή ξυλάνθρακα
20.41.3	Παραγωγή σαπουνιού, παρασκευασμάτων πλύσης και καθαρισμού
20.41.4	Παραγωγή ευωδών παρασκευασμάτων και κεριών
20.53.1	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
23.13.1	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
23.41.1	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.49.1	Παραγωγή άλλων προϊόντων κεραμικής
25.71.11	Κατασκευή μαχαιριών (εκτός των μαχαιριών για μηχανές) και ψαλιδιών και λεπί-

	δων τους
<b>25.73.1</b>	Κατασκευή εργαλείων χειρός των τύπων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία, στην κηπουρική ή στη δασοκομία
<b>25.73.2</b>	Κατασκευή χειροπρίονων· λεπίδων για πρίονια κάθε είδους
<b>25.73.3</b>	Κατασκευή άλλων εργαλείων χειρός
<b>25.73.4</b>	Κατασκευή εναλλάξιμων εργαλείων για εργαλεία χειρός ή για εργαλειομηχανές, που είτε λειτουργούν με ρεύμα είτε χωρίς ρεύμα
<b>28.30.3</b>	Κατασκευή μηχανημάτων εδάφους
<b>28.30.4</b>	Κατασκευή χορτοκοπτικών μηχανών για χλοοτάπητες, πάρκα ή αθλητικά γήπεδα
<b>28.30.5</b>	Κατασκευή θεριστικών μηχανημάτων
<b>28.30.6</b>	Κατασκευή μηχανημάτων για εκτόξευση, διασπορά ή ψεκάσμο υγρών ή κονιοποιημένων προϊόντων για τη γεωργία ή την κηπουρική
<b>28.30.7</b>	Κατασκευή ρυμουλκούμενων ή ημιρυμουλκούμενων οχημάτων που διαθέτουν συστήματα φόρτωσης ή εκφόρτωσης, για γεωργικούς σκοπούς
<b>28.30.8</b>	Κατασκευή άλλων αγροτικών μηχανημάτων
<b>28.30.9</b>	Κατασκευή μερών αγροτικών μηχανημάτων και εξοπλισμού·
<b>31.01</b>	Κατασκευή επίπλων για γραφεία και καταστήματα
<b>31.02</b>	Κατασκευή επίπλων κουζίνας
<b>31.09.1</b>	Κατασκευή άλλων επίπλων και μερών τους
<b>31.09.91</b>	Υπηρεσίες ταπετσαρίσματος καρεκλών και καθισμάτων, όχι γραφείου και εκτός οχημάτων
<b>31.09.92</b>	Υπηρεσίες τελειοποίησης (φινιρίσματος) νέων επίπλων (εκτός του ταπετσαρίσματος καρεκλών και καθισμάτων)
<b>32.12.1</b>	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
<b>32.20.1</b>	Κατασκευή πιάνων και άλλων έγχορδων και πνευστών μουσικών οργάνων, ηλεκτρικών οργάνων με κλίμακα πλήκτρων, μετρονόμων, διαπασών· μηχανισμών για μουσικά κουτιά
<b>32.20.2</b>	Κατασκευή μερών και εξαρτημάτων μουσικών οργάνων
<b>47.11.10.05</b>	Λιανικό εμπόριο ειδών παντοπωλείου
<b>47.25.2</b>	Λιανικό εμπόριο ποτών σε εξειδικευμένα καταστήματα
<b>47.78.89.04</b>	Λιανικό εμπόριο διάφορων τουριστικών και λοιπών παρόμοιων ειδών λαϊκής τέχνης
<b>95.23.1</b>	Υπηρεσίες επισκευής υποδημάτων και δερμάτινων ειδών
<b>90.03.11</b>	Υπηρεσίες που παρέχονται από συγγραφείς, συνθέτες, γλύπτες και άλλους καλλιτέχνες, εκτός των καλλιτεχνών του θεάματος
<b>90.04</b>	Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
<b>93.21</b>	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων
<b>93.29</b>	Άλλες δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
<b>96.01</b>	Πλύσιμο και (στεγνό) καθάρισμα κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
<b>96.02.11</b>	Υπηρεσίες κομμωτηρίων γυναικών και κοριτσιών
<b>96.02.12</b>	Υπηρεσίες κομμωτηρίων και κουρείων ανδρών και αγοριών
<b>96.04</b>	Δραστηριότητες σχετικές με τη φυσική ευεξία
<b>55</b>	Καταλύματα
<b>56</b>	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης

**ΜΕΤΡΟ 41: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΥΠΟΜΕΤΡΟ L313: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

**Δράση L313-4: Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής.**

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής προτείνεται να ενισχυθούν έργα προβολής και προώθησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, όπως η παραγωγή διαφημιστικού υλικού, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, η δημιουργία ιστοσελίδας που θα παρουσιάζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, η δημιουργία φωτογραφικού λευκώματος, διαφημίσεις στον τύπο, η δημιουργία εκθεσιακού υλικού, όπως είναι οι μακέτες, η συμμετοχή σε εκθέσεις, κ.α.

Σημειώνεται ότι οι ενέργειες που θα αναληφθούν στα πλαίσια της δράσης **δεν είναι επιχειρηματικές και δεν παράγουν έσοδα** κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του σχετικού έργου και το όποιο παραγόμενο προϊόν διατίθεται δωρεάν.

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
26.821,43	18.775,00	8.046,43	70%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως τα **100.000,00€**.

**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, Επιμελητήρια με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα.

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Όλη η περιοχή παρέμβασης LEADER.

**ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L313-4.**

1. Σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού και διαφημιστικού υλικού, καθώς και η δημιουργία ντοκιμαντέρ.
2. Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα και το εξωτερικό καθώς και σε τουριστικούς οδηγούς.
3. Αξιοποίηση του διαδικτύου.
4. Συμμετοχή σε αναγνωρισμένες θεματικές τουριστικές εκθέσεις στην Ελλάδα ή σε κράτη μέλη της Ε.Ε όπως επίσης και σε ημερίδες-εκδηλώσεις κ.λπ. στην Ελλάδα και με ποσοστό μέχρι 20% του συνολικού κόστους της πρότασης.
5. Διεξαγωγή ημερίδων – εκδηλώσεων ενημέρωσης και προβολής.
6. Οργάνωση συνεντεύξεων Τύπου.
7. Δαπάνες μετακίνησης και διαμονής δημοσιογράφων γενικού και ειδικού Τύπου.

**Δράση L313-6 : Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός, χώρων εστίασης και αναψυχής.**

Η δράση προσβλέπει στην βελτίωση των υποδομών εστίασης και αναψυχής στην περιοχή παρέμβασης LEADER. Συγκεκριμένα προβλέπεται :

- η **ίδρυση/ εκσυγχρονισμός κέντρων εστίασης** στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος. Η δράση αυτή συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας του προσφερόμενου αγροτουριστικού προϊόντος της περιοχής με βασική προϋπόθεση για την ένταξή τους στο LEADER, την τήρηση των κανόνων υγιεινής σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

- στην **δημιουργία/ εκσυγχρονισμό καφετειών**. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις θα πρέπει να ακολουθήσουν αρχιτεκτονική δομή σε όρους σχεδίασης και διακόσμησης που πρακτικά θα μεταφράζεται στην ανάδειξη τόσο της φυσιογνωμίας όσο και της λειτουργικότητας του χώρου, και κατ' επέκταση στη συγκρότηση μιας ελκυστικής εικόνας στους ντόπιους όσο και απόδημους επισκέπτες της περιοχής.

Ειδικότερα στις προδιαγραφές Αρχιτεκτονικής:

- όσον αφορά στη στέγη να κατασκευάζεται σε πλακοσκεπή ή κεραμοσκεπή μορφή ή άλλο υλικό που χρησιμοποιείται στην περιοχή.
- όσον αφορά στις όψεις να κατασκευάζονται από πέτρα και ξύλο σε συνδυασμό ή όχι με σοβά και πάντα σύμφωνα με τις κατά τόπους παραδόσεις
- όσον αφορά στα στηθαία (εξωστών – κιγκλιδώματα) να κατασκευάζονται από ξύλο και σίδηρο.
- όσον αφορά στα κουφώματα να κατασκευάζονται ξύλινα ή μεταλλικά ή από οτιδήποτε υλικό σε χρώμα του ξύλου

Ειδικότερα στις προδιαγραφές Εξοπλισμού:

- όσον αφορά στα τραπεζοκαθίσματα τα επιτρεπόμενα υλικά κατασκευής τους είναι το ξύλο, σίδηρο, μάρμαρο, σε συνδυασμό ή από το κάθε ένα χωριστά ενώ τα μη επιτρεπόμενα υλικά είναι τα πολυμερή διαφόρων τύπων, γνωστά ως πλαστικά, όπως PVC, PP, ABS, καθώς και κάθε είδος συνθετικό υλικό.
- Να αποφεύγονται επίσης τα έπιπλα μπαμπού τροπικής προέλευσης.

Επιτρέπονται οι εικαστικές «προσεγγίσεις» των εξωτερικών και εσωτερικών χώρων με στοιχεία της τοπικής αρχιτεκτονικής και αισθητικής. Δεν επιτρέπονται οι μοντέρνες «προσεγγίσεις». Συνιστώνται οι ειδικές διαρρυθμίσεις εξωτερικών χώρων (Πλακοστρώσεις, Μαντρότοιχοι, Σκέπαστρα, Πέργκολες, κ.α)

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
62.750,10	31.375,05	31.375,05	50%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως τα **300.000,00€**.

**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εκτός των δικαιούχων του Μέτρου L311, που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και τον Καν (ΕΚ) 800/2008.

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Όλη η περιοχή παρέμβασης LEADER.

**ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L313-6.**

1. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λπ.
2. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας της επιχείρησης, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις, κ.λπ.
3. Δαπάνες αγοράς καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, μέχρι την αγοραστική του αξία. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
4. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης συμπεριλαμβανομένης της αγοράς παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών μόνο για τις περιπτώσεις επιχειρήσεων καταδυτικού τουρισμού καθώς και δαπάνες για την αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης.

5. Δαπάνες αγοράς οχημάτων για επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού με σκοπό τη μεταφορά επισκεπτών ή ειδικού εξοπλισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητά τους.
6. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τα ανωτέρω όπως, αμοιβές μηχανικών και συμβούλων, δαπάνες έκδοσης των απαραίτητων αδειών, όπως οικοδομική άδεια, δαπάνες για μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικές μελέτες για την εγκατάσταση ΑΠΕ κ.λπ. Οι ανωτέρω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
7. Δαπάνες προβολής και προώθησης, όπως η έκδοση διαφημιστικών φυλλαδίων, η αξιοποίηση του διαδικτύου και με ποσοστό μέχρι 5% του συνολικού κόστους.
8. Δαπάνες για την κάλυψη του κόστους μελέτης-εγκατάστασης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και ποιοτικών σημάτων, καθώς επίσης και δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους σε αναγνωρισμένους οργανισμούς πιστοποίησης για την αρχική πιστοποίηση των συστημάτων αυτών και σε ποσοστό μέχρι το 3% του συνολικού κόστους.

#### **ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ για τις ΔΡΑΣΕΙΣ L313-4 & L313-6.**

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λπ.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν (ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων των υπομέτρων L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λπ.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπάνες.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.



**ΜΕΤΡΟ 41: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ****ΥΠΟΜΕΤΡΟ L323: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ****Δράση L323-4 : Παρεμβάσεις σε υφιστάμενα κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεια-συλλογές-εκθετήρια που σχετίζονται με τη λαογραφική / αγροτική / πολιτιστική κληρονομιά.**

Στα πλαίσια της δράσης περιλαμβάνεται η δημιουργία εκθετηρίων – συλλογών λαογραφικού υλικού και υλικού πολιτιστικής κληρονομιάς. Περιλαμβάνονται έργα για τη βελτίωση / αναβάθμιση υφιστάμενου ή τη δημιουργία νέων εκθετηρίων (σε υφιστάμενα κτίρια), όπου μπορούν να παρουσιάζονται εκθέματα που σχετίζονται με την τοπική αγροτική-πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής (π.χ. παραδοσιακές ενδυμασίες, κεντήματα, υφαντά, εργαλεία που χρησιμοποιούνταν παλαιότερα σε αγροτικές εργασίες, παραδοσιακά μουσικά όργανα, γραπτά ιστορικά ή πολιτιστικά ντοκουμέντα κλπ).

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις των εκθετηρίων θα πρέπει αρχιτεκτονικά να διατηρούν το παραδοσιακό ύφος της περιοχής. Το μέγεθος του κτίσματος θα πρέπει να είναι αρκετό ώστε να αναδεικνύονται όλα τα εκθέματα, χωρίς να παρουσιάζεται το φαινόμενο της υπερσυσσώρευσης αντικειμένων.

Σημειώνεται ότι οι ενέργειες που θα αναληφθούν στα πλαίσια της δράσης δεν είναι επιχειρηματικές και δεν παράγουν έσοδα κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του σχετικού έργου.

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
30.000,00	30.000,00	0,00	100%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Το συνολικό κόστος των παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι **€300.000,00**.

**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, Επιμελητήρια με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα.

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Όλη η περιοχή παρέμβασης LEADER.

**ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L323-4:**

1. Δαπάνες εκπόνησης απαιτούμενων μελετών.
2. Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κ.λπ.
3. Δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις λειτουργίας του έργου, όπως ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός, φυτεύσεις, κ.λπ.
4. Δαπάνες προμήθειας καινούργιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιλαμβανομένου του λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης.
5. Δαπάνες αγοράς λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για τη λειτουργία του έργου.
6. Δαπάνες για έντυπο και λοιπό υλικό προβολής, καθώς και ιστοσελίδα.

**Δράση L323-5 : Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών.**

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής προτείνεται να ενισχυθούν έργα αναβάθμισης και ανάδειξης του τοπικού πολιτιστικού αποθέματος, όπως η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων («τοπικών γιορτών - πανηγυριών»), η προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων και στολών με σκοπό την ενίσχυση του πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής, την αναζήτηση της αυθεντικότητας των περιοχών, την επανασύνδεση των παραγόμενων τοπικών προϊόντων με την κουλτούρα των περιοχών, την διατήρηση και επαναφορά παραδοσιακών στοιχείων και εθίμων καθώς και κοινών αναφορών του πολιτισμού της περιοχής παρέμβασης.

Σημειώνεται ότι οι ενέργειες που θα αναληφθούν στα πλαίσια της δράσης **δεν είναι επιχειρηματικές και δεν παράγουν έσοδα** κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του σχετικού έργου.

Κατά την εφαρμογή της δράσης θα τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί του θεσμικού πλαισίου που διέπει την εφαρμογή του άξονα 4. του ΠΑΑ.

Χρηματοδοτικά στοιχεία (€)				
Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Ιδία συμμετοχή	Ποσοστό ενίσχυσης	Πηγή Χρηματοδότησης
10.000,00	7.500,00	2.500,00	75%	Άξονας 4. ΠΑΑ -ΕΓΤΑΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να ανέλθει έως **30.000,00€**.

**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

Φορείς υλοποίησης δύναται να είναι ΟΤΑ, τα νομικά τους πρόσωπα και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, Επιμελητήρια με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα και ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων δημοσίου χαρακτήρα.

**ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

Όλη η περιοχή παρέμβασης LEADER.

**ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ L323-5:**

1. Δαπάνες σχεδιασμού, παραγωγής και διακίνησης υλικού δημοσιοποίησης και προβολής των εκδηλώσεων (φυλλάδια, αφίσες κ.α.).
2. Έξοδα δημιουργίας και καταχώρησης διαφημίσεων για την εκδήλωση σε έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ.
3. Έξοδα μίσθωσης χώρων και εξοπλισμού για την οργάνωση των εκδηλώσεων.
4. Δαπάνες διαμόρφωσης των χώρων αυτών (κινητά χωρίσματα, προθήκες, φωτισμοί, περίπτερα προβολής και πληροφόρησης κ.λπ.).
5. Αγορά εξοπλισμού και οπτικοακουστικών μέσων για τις ανάγκες των εκδηλώσεων (video, οθόνες προβολής και πληροφόρησης, κ.λπ)
6. Παραγωγή εκθεσιακού υλικού (μακέτες, φωτογραφίες κ.λπ.)
7. Έρευνα/ Καταγραφή πολιτιστικών, λαογραφικών και ιστορικών στοιχείων κληρονομιάς με στόχο τη διατήρηση και ανάδειξή τους.
8. Έξοδα για τη συμμετοχή παραδοσιακών μουσικών, χορευτικών και θεατρικών συγκροτημάτων ή την οργάνωση πολιτιστικών δρώμενων (θέατρο, χορός, φωτογραφία κ.α.), εφόσον εντάσσονται στο πρόγραμμα των εκδηλώσεων, με την προϋπόθεση ότι το κόστος των δαπανών αυτών δεν θα υπερβαίνει το 20% του συνολικού κόστους της εκδήλωσης.
9. Δαπάνες για την κατασκευή – αγορά παραδοσιακών στολών, για την κατασκευή – αγορά παραδοσιακών μουσικών οργάνων για τις ανάγκες των εκδηλώσεων αυτών.
10. Δαπάνες για μικρής κλίμακας υποδομή ως προς την προμήθεια εξοπλισμού γραφείου (Η/Υ, fax, έπιπλα γραφείου – βιβλιοθήκες) μόνο από συλλογικούς φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και με την προϋπόθεση ότι ο φορέας έχει την έδρα του (με βάση το καταστατικό



του) στην περιοχή παρέμβασης του μέτρου και σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του συνολικού κόστους της εκδήλωσης.

**ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ για τις ΔΡΑΣΕΙΣ L323-4 & L323-5**

1. Απόκτηση οικοπέδων, εδαφικών εκτάσεων και κτιριακών εγκαταστάσεων (αγορά, μίσθωση κ.λπ.).
2. Κόστος σύνταξης φακέλου υποψηφιότητας.
3. Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του δικαιούχου.
4. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71, παρ. 3(α) του Καν (ΕΚ) 1698/2005, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Για τις δράσεις ενθάρρυνσης τουριστικών δραστηριοτήτων των υπομέτρων L311 και L313 και αποκλειστικά και μόνο για κτίσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακά και διατηρητέα είναι επιλέξιμη η αγορά ή επισκευή παλαιού εξοπλισμού και μέχρι ποσοστού 20% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Δαπάνες για την εκπόνηση μελετών οι οποίες δεν εφαρμόζονται κατά την υλοποίηση του έργου.
7. Λειτουργικές δαπάνες των δικαιούχων και των έργων (αμοιβές προσωπικού, αναλώσιμα κ.λπ.).
8. Βελτιωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους σε τυχόν απαιτήσεις της δικτύωσης.
9. Δαπάνες συντήρησης των παρεμβάσεων που ενισχύονται.
10. Δαπάνη για τη μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης του οικισμού ή για το σχέδιο αναβάθμισης.
11. Αγορά οχημάτων πλην των περιπτώσεων για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπάνες.
12. Προμήθεια εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε., εξαιρουμένων των περιπτώσεων που τεκμηριώνεται ότι δεν είναι δυνατή η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού από χώρες της Ε.Ε.
13. Δαπάνες προβολής και προώθησης γεωργικών προϊόντων.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ – ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ**

### **IV.1 Διευκρινήσεις πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος – Πληροφορίες**

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητούν πληροφορίες και διευκρινήσεις για το περιεχόμενο της παρούσας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος από την Ο.Τ.Δ., αποκλειστικά εγγράφως.

Συμπληρωματικές έγγραφες διευκρινήσεις σχετικά με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα παρέχονται από την Ο.Τ.Δ. το αργότερο πέντε (5) εργάσιμες ημέρες πριν την εκπνοή της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής και εφόσον έχουν ζητηθεί τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν την ημερομηνία αυτή (καταληκτική ημερομηνία υποβολής).

Οι ως άνω έγγραφες διευκρινίσεις αναρτώνται και στην ιστοσελίδα [www.kenakap.gr](http://www.kenakap.gr) της Ο.Τ.Δ. στην ως άνω προθεσμία.

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των Φακέλων Υποψηφιότητας/προτάσεων, διευκρινήσεις, τροποποιήσεις ή αποκρούσεις όρων της παρούσας πρόσκλησης από τους υποψηφίους δικαιούχους δε γίνονται αποδεκτές και απορρίπτονται ως απαράδεκτες.

### **IV.2 Χρόνος και Τόπος υποβολής προτάσεων**

Καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων είναι η **7<sup>η</sup> Αυγούστου 2015**, ημέρα **Παρασκευή** και ώρα **14:30**.

Οι προτάσεις υποβάλλονται στην έδρα της Ο.Τ.Δ.: Δ/νση: Ιωαννίνων 84, 422 00 Καλαμπάκα είτε ιδιοχείρως, είτε με συστημένη ταχυδρομική επιστολή ή ταχυμεταφορά, με την ένδειξη «Υποβολή πρότασης για την 4η Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος του τοπικού προγράμματος LEADER της Ο.Τ.Δ. ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.»

Ισχύουσες είναι μόνο οι προτάσεις που θα παραληφθούν από την Ο.Τ.Δ. μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής προτάσεων. Σε περίπτωση υποβολής με συστημένη επιστολή ή με ταχυμεταφορά θα πρέπει ο φάκελος της πρότασης να περιέλθει ομοίως μέχρι την προαναφερθείσα ημέρα και ώρα με αποκλειστική ευθύνη των ενδιαφερομένων. Σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο κάποια πρόταση υποβληθεί ή περιέλθει στο πρωτόκολλο της Ο.Τ.Δ. μετά την καταληκτική ημερομηνία και ώρα υποβολής δεν γίνεται δεκτή ως ουδέποτε υποβληθείσα και επιστρέφεται σε αυτούς που την υπέβαλαν.

Σε κάθε υποβαλλόμενη πρόταση δίδεται αριθμός πρωτοκόλλου εισερχομένου εγγράφου της ΟΤΔ, τον οποίο ο υποψήφιος οφείλει να ζητήσει να του δοθεί κατά την υποβολή του στα γραφεία της εταιρείας.

Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας, η Ο.Τ.Δ. μπορεί να προβεί σε παράταση της προθεσμίας υποβολής επενδυτικών προτάσεων. Η προθεσμία υποβολής των προτάσεων είναι δυνατόν να παρατείνεται από την ΟΤΔ το πολύ μία φορά και για χρονικό διάστημα έως ένα μήνα με ταυτόχρονη ενημέρωση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Η εν λόγω ημερομηνία μπορεί να παραταθεί έως ένα μήνα ακόμη σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας, και μετά από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Για την παράταση τηρείται ο τρόπος δημοσίευσης της παρ. 5 του άρθρου 17 της με αρ. 401/2010 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΦΕΚ 355/Β/30.3.2010), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Η Ο.Τ.Δ απευθύνει εκ νέου πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε περίπτωση που έχει διαθέσιμες πιστώσεις και εφόσον:

- α) δεν έχει συγκεντρώσει αξιόλογες προτάσεις από δυνητικούς δικαιούχους ή
- β) έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους από την καταληκτική ημερομηνία της τελευταίας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη συγκεκριμένη δράση/εις ή
- γ) εκτιμά ότι σε αυτό το χρονικό διάστημα του ενός έτους έχει μεταβληθεί το επενδυτικό ενδιαφέρον στην περιοχή.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

### **V.1 Στάδια Διαδικασίας Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων**

Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων των δυνητικών δικαιούχων είναι συγκριτική ανά Κατηγορία Πράξεων και γίνεται από **Επιτροπή Αξιολόγησης** που συγκροτείται με απόφαση της **Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος LEADER**. Σε κάθε περίπτωση, η σύνθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης ανταποκρίνεται στο είδος και τις απαιτήσεις των προκηρυσσόμενων δράσεων, ενώ είναι δυνατή η συγκρότηση περισσότερων της μιας Επιτροπών Αξιολόγησης για διαφορετικές δράσεις. Η σύνθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης και η λειτουργία της θα πρέπει να πληροί τα οριζόμενα στο άρθρο 18 παρ. 1 της Κ.Υ.Α. 401/10-3-2010.

Τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης είναι τα ακόλουθα:

1. Έλεγχος πληρότητας των υποβαλλόμενων επενδυτικών σχεδίων σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στη συνέχεια.
2. Βαθμολόγηση των υποβαλλόμενων επενδυτικών σχεδίων σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στη συνέχεια.

Τα κριτήρια για την αξιολόγηση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων διακρίνονται σε κριτήρια **επιλεξιμότητας** (ελάχιστα απαιτούμενα κριτήρια) και σε κριτήρια **επιλογής** (βαθμολογούμενα κριτήρια) ανάλογα με το είδος της προκηρυσσόμενης δράσης. Τα κριτήρια με τα οποία αξιολογούνται οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο του μέτρου 41 του τοπικού προγράμματος είναι σύμφωνα με αυτά για τα οποία γνωμοδοτεί η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ, σύμφωνα με το άρθρο 78(α) του Καν.1698/2005.

Τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης είναι αυτά που αναφέρονται αναλυτικά στα **Παραρτήματα 4** και **5** της παρούσας.

Στα εμπρόθεσμα υποβαλλόμενα επενδυτικά σχέδια διενεργείται άμεσα από την Ο.Τ.Δ. έλεγχος πληρότητας για κάθε ένα, με βάση τη «Λίστα Εξέτασης Πληρότητας Στοιχείων Πρότασης» (**Παράρτημα 3** της παρούσας πρόσκλησης).

Όσοι υποψήφιοι δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή όσοι δεν προσκομίσουν κάποιο ή όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη των εν λόγω κριτηρίων σύμφωνα με τα **Παραρτήματα 3** και **4**, αποκλείονται από την περαιτέρω διαδικασία. Σε περίπτωση που εντοπίζονται σημαντικές ελλείψεις, το επενδυτικό σχέδιο κρίνεται ως μη παραδεκτό.

Η Ο.Τ.Δ. δύναται να ζητήσει από τους υποψήφιους δικαιούχους με επιστολή της, να υποβάλουν συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινήσεις για την τεκμηρίωση της πληρότητας του επενδυτικού σχεδίου πριν την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη του επόμενου σταδίου της αξιολόγησης της πρότασης, αποτελεί η απάντηση «ΝΑΙ» σε όλα τα κριτήρια της «Λίστας Εξέτασης Πληρότητας Στοιχείων Πρότασης», διαφορετικά το επενδυτικό σχέδιο απορρίπτεται.

Τα επενδυτικά σχέδια που θα προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο της αξιολόγησης θα βαθμολογηθούν σύμφωνα με τα «Κριτήρια Επιλογής» όπως αυτά αναλύονται στο **Παράρτημα 5** της παρούσας πρόσκλησης.

Κατά την αξιολόγηση της πρότασης του δυνητικού δικαιούχου από την Ο.Τ.Δ. εξετάζεται ο προτεινόμενος προϋπολογισμός σε σχέση με τα αντίστοιχα κριτήρια, ενώ για ιδιωτικά έργα για τα οποία δεν απαιτείται σύμφωνα με τη νομοθεσία η εφαρμογή επίσημων αναλυτικών τιμολογίων λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- α) Για κατασκευαστικές εργασίες, η ΟΤΔ έχει καταρτίσει **Πίνακα Τιμών Μονάδας** ανά είδος εργασίας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο **Παράρτημα 6** της παρούσης και κοινοποιείτε στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Ο Πίνακας Τιμών Μονάδας Κατασκευαστικών Εργασιών δύναται να αναπροσαρμόζεται εάν κριθεί απαραίτητο και σε κάθε περίπτωση εγκρίνεται προηγουμένως από την ΕΔΠ LEADER. Τυχόν αποκλίσεις των τιμών αυτών σε έργα του τοπικού προγράμματος μπορούν να γίνουν αποδεκτά μόνο σε πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις.
- β) Για τις λοιπές ενέργειες η ΟΤΔ εξετάζει το κόστος με βάση τις σχετικές προσφορές που λαμβάνονται στο φάκελο υποψηφιότητας, εκτός από τις περιπτώσεις που τεκμηριώνεται η μοναδικότητα του προϊόντος. Η ΟΤΔ διενεργεί έρευνα αγοράς όπου απαιτείται.
- γ) Για να γίνουν **αποδεκτές περιπτώσεις ιδιοκατασκευών** θα πρέπει να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα, το εύλογο κόστος σε σχέση με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους και τις συνθήκες της αγοράς. Επιπλέον, θα πρέπει να τηρείται η νομοθεσία που σχετίζεται με την κατασκευή και τη διάθεση στην αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού. Σε κάθε περίπτωση τυχόν περικοπές από την ΟΤΔ επί του προτεινόμενου προϋπολογισμού του δυνητικού δικαιούχου θα πρέπει να είναι πλήρως τεκμηριωμένες και να αποτυπώνονται στο σχετικό Δελτίο Αξιολόγησης.

Ο προϋπολογισμός που διαμορφώνεται μετά την αξιολόγηση αποτελεί τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Έργου, ο οποίος αναφέρεται στην απόφαση έγκρισης της Ο.Τ.Δ. και στη σύμβασή της με τον δικαιούχο. Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου. Εξαιρείται η περίπτωση που αυτό ανακύπτει από σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις όπως αύξηση συντελεστών ΦΠΑ, αύξηση των τιμολογίων των δημοσίων έργων, με την επιφύλαξη του ανωτάτου συνολικού κόστους ανά δράση της παρούσας κοινής υπουργικής απόφασης όπως ισχύει. Οποιαδήποτε άλλη αύξηση του κόστους, βαρύνει αποκλειστικά και μόνο το δικαιούχο. Για τις περιπτώσεις δημοπράτησης ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός του έργου που αναφέρεται στην απόφαση έγκρισης και στη σχετική σύμβαση (εφόσον αυτή έχει υπογραφεί) τροποποιείται αφού αφαιρεθεί το ποσό της έκπτωσης.

Στην περίπτωση που στο πλαίσιο της πρότασης περιλαμβάνονται **κατασκευαστικές εργασίες ή / και μηχανολογικός εξοπλισμός** η αρμόδια για την αξιολόγηση επιτροπή οφείλει να πραγματοποιήσει **επιτόπια επίσκεψη** στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης όλων των αιτούμενων προς ένταξη έργων του μέτρου 41, προκειμένου να διαπιστωθεί η **υφιστάμενη κατάσταση**. Τα αποτελέσματα της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε **έκθεση αυτοψίας**. Άρνηση υποψηφίου δικαιούχου να δεχθεί επιτόπια επίσκεψη μελών της Επιτροπής στους χώρους του επενδυτικού σχεδίου συνεπάγεται **αυτόματη απόρριψη** του Φακέλου Υποψηφιότητας.

Στην περίπτωση που το φυσικό αντικείμενο υποψήφιας πρότασης περιλαμβάνει ενέργειες διαφορετικών δράσεων (για παράδειγμα υποδομές διανυκτέρευσης και εστίασης), αυτή αξιολογείται και εντάσσεται στην δράση εκείνη, στην οποία αντιστοιχεί η μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα της πρότασης.

Για κάθε προκηρυσσόμενη δράση, η Επιτροπή Αξιολόγησης εξετάζει τις υποβληθείσες προτάσεις σύμφωνα με τα **κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής**, καταγράφει σε **Δελτίο Αξιολόγησης** το αποτέλεσμα της αξιολόγησης κάθε επενδυτικού σχεδίου με σχετική αναλυτική τεκμηρίωση ανά κριτήριο και συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνεται **πίνακας φθίνουσας κατάταξης** των υποβληθεισών προτάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον προϋπολογισμό της κάθε Κατηγορίας Έργων, με συνημμένα τα σχετικά Δελτία Αξιολόγησης. Οι υποβληθείσες προτάσεις είναι καταρχήν επιλέξιμες μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού της αντίστοιχης Κατηγορίας Πράξεων.

Στη συνέχεια, η Ε.Δ.Π LEADER αποφασίζει επί της αξιολόγησης βάσει της ως άνω γνωμοδότησης της Επιτροπής Αξιολόγησης. Σε περίπτωση που η Ε.Δ.Π LEADER αποκλίνει από τη γνώμη της Επιτροπής η σχετική της απόφαση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.

Η απόφαση της ΕΔΠ LEADER κοινοποιείται στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 προκειμένου αυτή να πραγματοποιήσει δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο (στο πλαίσιο του συστήματος εποπτείας) επί της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

Μετά την ολοκλήρωση του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, τα αποτελέσματά του κοινοποιούνται στην ΟΤΔ η οποία οφείλει να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες προσαρμογές, τροποποιώντας ανάλογα την απόφαση της αξιολόγησης της ΕΔΠ LEADER. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει καμία αλλαγή από τον δειγματοληπτικό έλεγχο, δεν απαιτείται νέα απόφαση της ΕΔΠ LEADER αλλά η ΟΤΔ αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά την ΕΔΠ LEADER με ταυτόχρονη ενημέρωση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η Ο.Τ.Δ. κοινοποιεί με **συστημένη επιστολή** στον κάθε υποψήφιο, την απόφαση της Ε.Δ.Π LEADER, συμπεριλαμβανομένου του πίνακα κατάταξης της συγκεκριμένης δράσης, καθώς και το αναλυτικό Δελτίο Αξιολόγησης της πρότασής του. Στην επιστολή αναφέρεται και η προθεσμία υποβολής ενστάσεων.

Η απόφαση της Ε.Δ.Π LEADER και ο πίνακας κατάταξης των υποβληθεισών προτάσεων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Ο.Τ.Δ, τοιχοκολλούνται στην έδρα της και, δημοσιεύονται σε **μία τοπική εφημερίδα**.

Το συνολικό διάστημα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων έως την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της ΕΔΠ LEADER, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις **90** ημέρες.

Ο υποψήφιος έχει το δικαίωμα υποβολής ένστασης. Η προθεσμία υποβολής των ενστάσεων είναι 15 ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης και δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, η οποία ρητά αναφέρεται. Κατ' εξαίρεση, η προθεσμία αυτή μπορεί να μην τηρηθεί, εφόσον όλοι οι ενδιαφερόμενοι για τη συγκεκριμένη Κατηγορία Πράξης δηλώσουν υπεύθυνα στην Ο.Τ.Δ. ότι δεν προτίθενται να υποβάλουν ένσταση.

Οι ενστάσεις των υποψηφίων δικαιούχων εξετάζονται από **Επιτροπή Ενστάσεων**, που συγκροτείται με απόφαση της Ε.Δ.Π LEADER. Η σύνθεση της Επιτροπής Ενστάσεων των δυνητικών δικαιούχων είναι αντίστοιχη με αυτή της επιτροπής αξιολόγησης. Τα μέλη της Επιτροπής δεν μπορούν να έχουν συμμετάσχει στην αξιολόγηση της πρότασης του συγκεκριμένου δυνητικού δικαιούχου. Η εν λόγω επιτροπή συντάσσει **Πρακτικό Εξέτασης Ένστασης**, στο οποίο περιλαμβάνεται αναλυτικά η αιτιολογημένη γνωμοδότησή της επί όλων των αιτιάσεων των υποβληθεισών ενστάσεων.

Μετά την εξέταση των υποβληθεισών ενστάσεων από την Επιτροπή, η Ε.Δ.Π LEADER αποφασίζει επί των ενστάσεων με βάση τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Ενστάσεων. Σε περίπτωση που η Ε.Δ.Π LEADER αποκλίνει από τη γνώμη της Επιτροπής, η σχετική της απόφαση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.

Η Ο.Τ.Δ. κοινοποιεί με συστημένη επιστολή την ως άνω απόφαση της Ε.Δ.Π LEADER, καθώς και τα πρακτικά της Επιτροπής Ενστάσεων στους ενδιαφερόμενους της δράσης στην οποία εντάσσεται η πρόταση από την Ε.Δ.Π LEADER. Η απόφαση της Ε.Δ.Π LEADER και ο πίνακας κατάταξης των υποβληθεισών προτάσεων, όπως διαμορφώνεται μετά την εξέταση των ενστάσεων, αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Ο.Τ.Δ. και τοιχοκολλούνται στην έδρα της ενώ αποστέλλονται και στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 προς ενημέρωσή της.

Η ΟΤΔ (όργανα της εταιρείας, επιτροπές και μέλη αυτών, στελέχη της εταιρείας) δεν επιτρέπεται να απαιτήσει οποιαδήποτε αμοιβή από τους υποψήφιους δικαιούχους για την αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεών τους. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 26 της ΚΥΑ 401/10-03-2010.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης δύναται να ζητήσει από τους υποψηφίους διευκρινίσεις μόνο επί ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών και σε καμία περίπτωση συμπλήρωση αυτών ή υποβολή νέων δικαιολογητικών

## V.2 Ένταξη Επενδυτικών Σχεδίων Στο Τοπικό Πρόγραμμα, Υποβολή Δικαιολογητικών & Υπογραφή Σύμβασης Με Την Ο.Τ.Δ.

Η ένταξη των έργων πραγματοποιείται για όσες εκ των προτάσεων επαρκούν οι διαθέσιμες πιστώσεις ανά δράση κατά τη φθίνουσα σειρά της οριστικής βαθμολογίας τους.

Μετά την οριστικοποίηση των προς ένταξη πράξεων, η Ο.Τ.Δ.:

1. Συντάσσει και αποστέλλει Τεχνικά Δελτία Έργων για κάθε δράση στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 για κάθε Πράξη και εκδίδει Απόφαση Ένταξης/ Χρηματοδότησης των Πράξεων στον Άξονα 4 του ΠΑΑ 2007-2013 και καταχωρεί όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα.
2. Καλεί τους δικαιούχους για υπογραφή σύμβασης, αποστέλλοντάς τους σχετικό σχέδιο μετά την έκδοση της ανωτέρω Απόφασης Ένταξης/Χρηματοδότησης. Σε κάθε περίπτωση η σύμβαση υπογράφεται εντός **90** ημερών από την ημερομηνία ανάρτησης της Απόφασης/Χρηματοδότησης στο διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος «Διαύγεια» και εντός 5 ημερών από την υπογραφή της κοινοποιείται ηλεκτρονικώς στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Το ανωτέρω χρονικό διάστημα δύναται να παρατείνεται έως **150 ημέρες από την ΟΤΔ**, ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα του δικαιούχου. Η εν λόγω ημερομηνία μπορεί να παραταθεί έως ένα μήνα ακόμη σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιπτώσεων και μετά από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Σε περίπτωση μη τήρησης του ανωτέρω χρονικού διαστήματος για την υπογραφή της σύμβασης, το έργο απεντάσσεται.

Κατά την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και της Ο.Τ.Δ. πρέπει να εξασφαλίζεται η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας 2.5, 2.10, 3.1, 3.2, 3.3, 3.5, 3.9, 3.10, 3.12 (ενώ η πλήρωση του κριτηρίου επιλεξιμότητας 3.13 θα ελέγχεται σε κάθε αίτημα πληρωμής του τελικού δικαιούχου, σε σχέση με την αντίστοιχη ίδια συμμετοχή) Για το λόγο αυτό, υποβάλλονται τα αποδεικτικά δικαιολογητικά, τα οποία πρέπει να είναι πρωτότυπα, ακριβή αντίγραφα ή νομίμως επικυρωμένα για την τεκμηρίωση των οποίων υποβλήθηκε Υπεύθυνη Δήλωση.

Οι Υπεύθυνες Δηλώσεις περί μη πτώχευσης, λύσης και εκκαθάρισης θα πρέπει να αντικατασταθούν από τα σχετικά πιστοποιητικά, ως ακολούθως:

**α)** Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης μεταγενέστερης της ημερομηνίας έκδοσης της Απόφασης Ένταξης του έργου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, από το οποίο να προκύπτει ότι ο δικαιούχος δεν τελεί σε πτώχευση, σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης και σε πτωχευτικό συμβιβασμό,

**β)** σε περίπτωση νομικού προσώπου, πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, μεταγενέστερης της ημερομηνίας έκδοσης της Απόφασης Ένταξης του έργου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, από το οποίο να προκύπτει ότι ο δικαιούχος δεν έχει λυθεί, δεν τελεί υπό κοινή εκκαθάριση του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, και, επίσης, ότι δεν τελεί υπό διαδικασία έκδοσης απόφασης κοινής εκκαθάρισης. Διευκρινίζεται ότι επί ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών τα προαναφερόμενα πιστοποιητικά λύσης και εκκαθάρισης, εκδίδονται από την αρμόδια Υπηρεσία της Περιφερειακής Ενότητας, στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Επί ημεδαπών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) το πιστοποιητικό λύσης και εκκαθάρισης, εκδίδεται από το αρμόδιο τμήμα του Πρωτοδικείου της έδρας της επιχείρησης.

Κατά την υπογραφή της Σύμβασης Υλοποίησης ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος.

Το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει κατά την υπογραφή της σχετικής Σύμβασης Υλοποίησης του δικαιούχου με την Ο.Τ.Δ. να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επ' αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Κατ' εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:



- η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε για την αγορά του ακινήτου επί του οποίου θα υλοποιηθεί η επένδυση,
- η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση πίστωσης που χορηγήθηκε για την συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα, στην οποία εντάσσεται η προεγκριθείσα επένδυση,
- η επενδυτική πρόταση αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο,
- η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή.

Επίσης κατά την υπογραφή της σύμβασης κάθε δικαιούχος θα προσκομίσει εγγυητική επιστολή τράπεζας για την καλή εκτέλεση ποσού ίσου με το 1% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της εγκεκριμένης πρότασης/επενδυτικού σχεδίου. Η εγγυητική επιστολή θα εκδοθεί υπέρ της Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ-ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ (η οποία θα κοινοποιήσει υπόδειγμα στους δικαιούχους) και θα επιστραφεί στην Τράπεζα που την εξέδωσε με την οριστική παραλαβή της Πράξης από την Ο.Τ.Δ.

Κατά την υπογραφή της Σύμβασης Υλοποίησης ο δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλει Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου γενικής χρήσης (έκδοσης μεταγενέστερης της ημερομηνίας έκδοσης της Απόφασης Ένταξης του έργου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020), εκ του οποίου να προκύπτει πως δεν έχει αμετάκλητα καταδικαστεί για αδίκημα που σχετίζεται με την επαγγελματική του δραστηριότητα ή για οικονομικό αδίκημα. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Στην περίπτωση λοιπών Νομικών Προσώπων, ο περιορισμός ισχύει για τον Πρόεδρο ή/και το Δ/ντα Σύμβουλο ή/και το διαχειριστή ή/και το νόμιμο εκπρόσωπο (ΦΕΚ νομίμου εκπροσώπου).

Κατά την υπογραφή της Σύμβασης Υλοποίησης ο δικαιούχος (αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς) θα πρέπει να υποβάλει κατά περίπτωση τα ακόλουθα δικαιολογητικά (έκδοσης μεταγενέστερης της ημερομηνίας έκδοσης της Απόφασης Ένταξης του έργου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020), εάν αυτά δεν έχουν υποβληθεί με την κατάθεση του φακέλου υποψηφιότητας:

- α)** συμβόλαιο μεταβίβασης-αγοραπωλησίας ή μίσθωσης ή σύμβαση χρυσιδανείου ή παραχώρησης χρήσης αντίστοιχα στην περίπτωση που προσκομίσθηκε προσύμφωνο.
- β)** πιστοποιητικό ιδιοκτησίας και μεταγραφής από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο.

Σε περίπτωση υποβολής πρότασης από υπό σύσταση φορέα θα πρέπει μετά την έγκριση να συσταθεί ο φορέας και να περιβληθεί με νομική μορφή για να εξεταστεί η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής κατά την υπογραφή της Σύμβασης Υλοποίησης.



## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI: ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ & ΚΑΤΑΒΟΛΗ**

### **ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των Πράξεων είναι καταρχήν αρμοδιότητα της Ο.Τ.Δ., η οποία πρέπει να συντονίζει το τοπικό πρόγραμμα και τους εμπλεκόμενους φορείς σε όλα τα επίπεδα.

Η Ο.Τ.Δ. διενεργεί **διοικητικούς ελέγχους** σε όλα τα **Αιτήματα Πληρωμής** δαπανών των δικαιούχων του Μέτρου 41 σύμφωνα με τα άρθρα 26 και 33.1 του Καν. (ΕΚ) 1975/2006. Ο διοικητικός έλεγχος που διενεργεί η Ο.Τ.Δ. περιλαμβάνει την επαλήθευση:

- της παράδοσης των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών,
- της αληθούς πραγματοποίησης των δαπανών που περιλαμβάνει το αίτημα πληρωμής, και
- της επαλήθευσης της ολοκληρωμένης ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια για την οποία ζητήθηκε και χορηγήθηκε η ενίσχυση.

Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο της Ο.Τ.Δ., συγκροτείται με απόφαση της Ε.Δ.Π. LEADER επιτροπή με την ονομασία: "**Επιτροπή Πιστοποίησης Έργων LEADER**", σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 20, παρ. 2 και 3 της Κ.Υ.Α. 401/10-3-2010.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο αυτό είναι κυρίως:

- ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής δαπανών των δικαιούχων με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά, λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης,
- η επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης του έργου σε κάθε αίτημα πληρωμής δαπανών, εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες για κατασκευαστικές εργασίες, προμήθεια και εγκατάσταση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού,
- ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων προκαταβολών των δικαιούχων,
- η σύνταξη των Πρακτικών Διοικητικού Ελέγχου Προκαταβολών και Δαπανών, στα οποία αποτυπώνονται τα αποτελέσματα του διενεργηθέντος ελέγχου,
- η συμπλήρωση και υποβολή στην ΕΥΕ ΠΑΑ των Δελτίων Παρακολούθησης των έργων.

Η **Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER** αποτελείται από **τρία (3) στελέχη** του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ, πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης. Προκειμένου για πιστοποίηση έργων που περιλαμβάνουν κατασκευαστικές εργασίες, το ένα μέλος της επιτροπής πρέπει να έχει ειδικότητα μηχανικού ΠΕ/ΤΕ.

Η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης στους δικαιούχους γίνεται από την ΟΤΔ κατόπιν σχετικού αιτήματος πληρωμής, τμηματικά και ανάλογα με τη φύση του έργου, τον προϋπολογισμό του και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Τα στάδια και ο τρόπος τμηματικής καταβολής της αναλογούσας ενίσχυσης καθορίζονται στα πλαίσια της σύμβασης μεταξύ ΟΤΔ και δικαιούχου. Η κατά τα ανωτέρω καταβολή της ενίσχυσης γίνεται εντός προθεσμίας **δύο (2) μηνών** από την υποβολή του σχετικού αιτήματος πληρωμής και εφόσον το αίτημα είναι πλήρες και υπάρχουν οι διαθέσιμες πιστώσεις στον τραπεζικό λογαριασμό που τηρεί η ΟΤΔ. Κατ' εξαίρεση, η ως άνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί, στην περίπτωση που το σχετικό αίτημα του δικαιούχου αποτελεί αντικείμενο δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Οι δικαιούχοι δύναται να υποβάλλουν **ένα (1) έως οκτώ (8)** αιτήματα πληρωμής δαπανών επιπλέον από την προκαταβολή, ανάλογα με τη φύση του έργου και τον προϋπολογισμό του. Η εξόφληση του τελευταίου αιτήματος ισοδυναμεί με την αποπληρωμή και παραλαβή του έργου.

Για τα έργα των υπομέτρων L123, L311, L312, L313 (για τις παρεμβάσεις ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας) είναι δυνατή, κατόπιν σχετικού αιτήματος του δικαιούχου, **η χορήγηση προκαταβολής**, η οποία δε θα υπερβαίνει το **50%** της Δημόσιας Δαπάνης του επενδυτι-

κού σχεδίου με την προϋπόθεση προσκόμισης από το δικαιούχο εγγυητικής επιστολής προκαταβολής, η οποία αντιστοιχεί στο 110% του ποσού της προκαταβολής.

Το αίτημα του δικαιούχου για χορήγηση προκαταβολής δεν περιλαμβάνεται στον αριθμό των αιτημάτων πληρωμής δαπανών με βάση τα ανωτέρω. Το αίτημα πληρωμής προκαταβολής συνοδεύεται επίσης από τις απαιτούμενες νόμιμες άδειες και βεβαιώσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης και λειτουργίας του συγκεκριμένου έργου (όπως άδεια δόμησης, άδεια λειτουργίας για εκσυγχρονισμούς κ.λπ.).

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής εκδίδεται υπέρ του ΟΠΕΚΕΠΕ και επιστρέφεται μετά την έγκριση και εισαγωγή στο ΟΠΣΑΑ από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 του Δελτίου Παρακολούθησης του έργου, με το οποίο το σύνολο της δημόσιας δαπάνης του έργου που έχει εισαχθεί στο ΟΠΣΑΑ ανέρχεται σε ποσό τουλάχιστον ίσο με το ποσό της προκαταβολής που έχει καταβληθεί στο δικαιούχο, και την ολοκλήρωση του Ελέγχου Εποπτείας του φακέλου από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Ο δικαιούχος, το αργότερο εντός **δώδεκα (12) μηνών** από την υπογραφή της σύμβασής του με την Ο.Τ.Δ., θα πρέπει να υποβάλλει στην Ο.Τ.Δ. ένα ή περισσότερα αιτήματα πληρωμής για επιλέξιμες δαπάνες τουλάχιστον ίσε με το 20% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Για τα έργα στα οποία η ενίσχυση καταβάλλεται εφάπαξ το σχετικό αίτημα πληρωμής θα πρέπει να υποβάλλεται από το δικαιούχο εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Για έργα που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων το ανωτέρω διάστημα ισχύει από την ημερομηνία σύμβασης ανάθεσης μεταξύ δικαιούχου και αναδόχου.

Σε περιπτώσεις **πλήρως αιτιολογημένες και τεκμηριωμένες**, που θα υποβάλλονται και θα εξετάζονται από την ΟΤΔ, θα χορηγείται παράταση για διάστημα το **πολύ έξι (6) μηνών**, λαμβάνοντας υπόψη και το χρονοδιάγραμμα, τις προθεσμίες και τους σχετικούς κανόνες του ΠΑΑ.

Το διάστημα αυτό μπορεί να παραταθεί για **επιπλέον έξι (6) μήνες**, ύστερα από αιτιολογημένο και τεκμηριωμένο αίτημα που αφορά τη δυνατότητα υλοποίησης του έργου, με εκ νέου εξέταση και έγκριση από την ΟΤΔ, η οποία θα λάβει υπόψη και το χρονοδιάγραμμα, τις προθεσμίες και τους σχετικούς κανόνες του ΠΑΑ. Με την παρέλευση και του χρονικού διαστήματος της ως άνω εγκριθείσας παράτασης, κατά την οποία ο δικαιούχος δεν υπέβαλε αίτηση σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, το έργο θα απεντάσσεται.

Στην περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων θα πρέπει να υποβάλλονται οι **πλήρεις μελέτες υλοποίησης** του έργου συνοδευόμενες από τα τεύχη δημοπράτησης και τις αντίστοιχες εγκρίσεις από δημόσιες αρχές για έγκριση δημοπράτησης – ανάθεσης (στην περίπτωση που δεν κατατέθηκαν κατά την υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας) εντός **έξι (6) μηνών** από την υπογραφή της σύμβασης της ΟΤΔ με τον δικαιούχο, με δυνατότητα παράτασης από την ΟΤΔ κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος, επιπλέον **τριών (3) μηνών**.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω προϋποθέσεων ή σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί επαλήθευση/πιστοποίηση για ποσό δημόσιας δαπάνης τουλάχιστον ίσο με το ποσό της προκαταβολής καταπίπτει η εγγυητική επιστολή. Η Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER προβαίνει σε έλεγχο του αιτήματος προκαταβολής και συντάσσει **Πρακτικό Διοικητικού Ελέγχου Προκαταβολής**.

Το **πρώτο (1ο) αίτημα πληρωμής δαπανών** του δικαιούχου συνοδεύεται υποχρεωτικά από τις απαιτούμενες νόμιμες άδειες και βεβαιώσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης και λειτουργίας του συγκεκριμένου έργου (όπως άδεια δόμησης, άδεια λειτουργίας για εκσυγχρονισμούς κ.λπ.), εφόσον αυτές δεν έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο τυχόν αιτήματός προκαταβολής.

Για τα έργα που υλοποιούνται με τη σύναψη **δημοσίων συμβάσεων** το πρώτο (1ο) αίτημα πληρωμής, εκτός των ανωτέρω, συνοδεύεται από τα προβλεπόμενα, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά έγγραφα που αφορούν στις **διαδικασίες δημοπράτησης και σύναψης δημοσίων συμβάσεων**.

Κάθε αίτημα πληρωμής του δικαιούχου, πλην της προκαταβολής, συνοδεύεται κατ' ελάχιστον από τα παρακάτω έγγραφα δικαιολογητικά:

- Επιμετρήσεις εργασιών και λογαριασμό υπογεγραμμένες από τον επιβλέποντα μηχανικό ή την τεχνική υπηρεσία, καθώς και αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης άυλων ενεργειών,
- Εξοφληθέντα παραστατικά των δαπανών σε πρωτότυπο,
- Αντίγραφο του σχετικού λογιστικού βιβλίου από το οποίο προκύπτει η εγγραφή της επιχορήγησης, που έχει ήδη καταβληθεί, καθώς και των παραστατικών δαπανών.

Όλα τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να αναφέρονται σε κατάσταση επισυναπτόμενων δικαιολογητικών.

Με το **τελευταίο αίτημα** του δικαιούχου για τη χορήγηση της αποπληρωμής του έργου υποβάλλονται, εκτός των άλλων, οι απαιτούμενες, κατά περίπτωση, άδειες των αρμόδιων αρχών που εξασφαλίζουν τη **νομιμότητα λειτουργίας**.

Για τα **δημόσια έργα** δύναται να υποβληθεί αίτηση πληρωμής του ΟΤΑ στην οποία θα αναγράφεται ότι η πληρωμή του ποσού θα γίνεται στον τραπεζικό λογαριασμό του αναδόχου και η αίτηση να συνοδεύεται από τις Πιστοποιήσεις των εκτελεσθεισών εργασιών, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία δημοσίων έργων.

Το αίτημα πληρωμής δαπανών του δικαιούχου ελέγχεται από την Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER, η οποία προβαίνει στη σύνταξη Πρακτικού.

Το Πρακτικό αυτό λαμβάνει αύξοντα αριθμό και ημερομηνία έκδοσης και τηρείται στο αρχείο του δικαιούχου και της ΟΤΔ. Παράλληλα, η Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER σφραγίζει όλα τα ελεγχθέντα και παραδεκτά πρωτότυπα εγγράφων δικαιολογητικών με την ένδειξη: "**ελέγχθηκε και επιχορηγήθηκε από την ΟΤΔ LEADER ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. για το ποσό .....**" και τα αναπαράγει σε φωτοτυπίες τις οποίες εφόσον επιθυμεί η Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER, τις επικυρώνει "**ως ακριβή αντίγραφα εκ του πρωτοτύπου**". Τα πρωτότυπα των δικαιολογητικών επιστρέφονται στο δικαιούχο, ενώ στα αρχεία της ΟΤΔ τηρούνται τα ανωτέρω αντίγραφα/φωτοτυπίες. Στο πρακτικό διοικητικού ελέγχου δαπανών του τελευταίου αιτήματος πληρωμής θα πρέπει εκτός των άλλων να διαπιστώνεται ότι το έργο είναι λειτουργικό και αποδίδει το προγραμματισμένο αποτέλεσμα, βάσει του οποίου αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε.

Η **πληρωμή δαπανών** υπολογίζεται με **βάση τις επιλέξιμες δαπάνες** και το **ποσοστό ενίσχυσης**. Το υποβληθέν αίτημα πληρωμής δαπανών του δικαιούχου εξετάζεται και καθορίζονται τα ποσά που είναι επιλέξιμα για ενίσχυση. Εφόσον, μεταξύ του ποσού δημόσιας δαπάνης (x) που αιτείται ο δικαιούχος και του ποσού δημόσιας δαπάνης (y) που κρίνεται επιλέξιμο να του καταβληθεί κατά την εξέταση του αιτήματος πληρωμής, υπάρχει **διαφορά άνω του 3%** του (y), τότε εφαρμόζεται **μείωση** στο ποσό (y). Το **ποσό της μείωσης** ισούται με τη διαφορά μεταξύ αιτούμενου και επιλέξιμου ποσού δημόσιας δαπάνης (x - y) και τελικά καταβάλλεται στο δικαιούχο ποσό (z) = y - (x-y).

Η παραπάνω μείωση δεν εφαρμόζεται εφόσον ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την προσθήκη του μη επιλέξιμου ποσού.

Επιπλέον, εφόσον διαπιστωθεί, κατά την εξέταση του αιτήματος πληρωμής δαπανών, ότι ο δικαιούχος έχει υποβάλει **ψευδή** στοιχεία, το έργο **αποκλείεται** από την ενίσχυση του ΕΓΤΑΑ. Αν έχουν καταβληθεί ποσά, αυτά ανακτώνται σύμφωνα με τη διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθεισών δαπανών. Επιπλέον, ο δικαιούχος αποκλείεται από την παροχή ενίσχυσης στο πλαίσιο του ίδιου μέτρου για το τρέχον και το επόμενο έτος του ΕΓΤΑΑ (Άρθρο 31, παρ. 2 του Καν. (ΕΚ) 1975/2006). Στην περίπτωση που έχει δοθεί προκαταβολή, το ποσό της προκαταβολής αφαιρείται από την αναλογούσα δημόσια δαπάνη.

Μετά τη σύνταξη του Πρακτικού Διοικητικού Ελέγχου Προκαταβολής ή Δαπανών, η Ο.Τ.Δ. καταβάλλει χωρίς καθυστέρηση και χωρίς παρακράτηση ή οικονομική επιβάρυνση την αναλογούσα δημόσια δαπάνη στο δικαιούχο. Η **ΑΤΤΙΚΑ BANK- Κατάστημα Τρικάλων**(τράπεζα συνεργ-

γασίας της ΟΤΔ για τις πληρωμές των έργων του Μέτρου 41 και 421) πιστώνει τον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου από τον ειδικό λογαριασμό που τηρεί η Ο.Τ.Δ. για τα μέτρα 41 και 421, μετά από σχετική εντολή της. Ο τραπεζικός λογαριασμός του δικαιούχου δηλώνεται στη σύμβαση που έχει υπογράψει με την Ο.Τ.Δ **και στο αίτημα πληρωμής.**

Ειδικά στην **περίπτωση έργων που δικαιούχοι είναι ΟΤΑ** η καταβολή του εγκεκριμένου ποσού δύναται να διενεργείται από την ΟΤΔ στο όνομα του δικαιούχου, **με πίστωση απ' ευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του αναδόχου** που εκτελεί το έργο. Σε αυτές τις περιπτώσεις στην αίτηση πληρωμής του δήμου θα πρέπει να αναγράφεται ότι η πληρωμή του ποσού θα γίνεται στον τραπεζικό λογαριασμό του αναδόχου και η αίτηση να συνοδεύεται από τις Πιστοποιήσεις των εκτελεσθεισών εργασιών, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία δημοσίων έργων. Μετά την είσπραξη του ποσού, ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει στο δικαιούχο τη σχετική απόδειξη είσπραξης στο όνομα του δικαιούχου και ενημερώνεται σχετικά η ΟΤΔ.

Σε όλες τις περιπτώσεις, ο δικαιούχος με την είσπραξη του ποσού της επιχορήγησης υποχρεούται να εκδώσει **αθεώρητο τιμολόγιο είσπραξης** του συγκεκριμένου ποσού και να το διαβιβάσει άμεσα στην Ο.Τ.Δ. σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 του Ν. 4093/2012 (Α' 222), παράγραφος Ε' « Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ)». Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι ΟΤΑ ακολουθούνται οι προβλεπόμενες νόμιμες διαδικασίες πληρωμής με την προϋπόθεση ότι στην ΟΤΔ κατατίθενται όλα τα παραστατικά που αποδεικνύουν τη χρήση της επιχορήγησης για το συγκεκριμένο έργο του ΟΤΑ.

Στην περίπτωση που κατά την υλοποίηση Του έργου απαιτηθεί τροποποίηση των εγκεκριμένων από τις αρμόδιες αρχές αδειών, εγκρίσεων και βεβαιώσεων που διέπουν τη νομιμότητα υλοποίησης, αναστέλλεται μέχρι την έκδοσή τους η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης στο δικαιούχο.

Για το μέτρο 41 η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 διενεργεί **δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο** επί των διοικητικών ελέγχων των αιτημάτων πληρωμής των δικαιούχων που έχει πραγματοποιήσει η ΟΤΔ, σύμφωνα με τις διατάξεις του συστήματος εποπτείας το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 33 του Καν(ΕΚ) 1975/2006 και θα οριστεί με υπουργική απόφαση.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII: ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

### ΠΡΑΞΕΩΝ

Η υλοποίηση των Πράξεων του τοπικού προγράμματος πραγματοποιείται με διαφάνεια και με τους ευνοϊκότερους δυνατούς όρους και διέπεται από τη σχετική με το είδος της πράξης και τη φύση του δικαιούχου νομοθεσία, τα προβλεπόμενα στο ΠΑΑ 2007-2013 και το ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την εφαρμογή του Άξονα 4, το εγκεκριμένο ΣΔΕ καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις των συμβάσεων του υπογράφονται μεταξύ Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ο.Τ.Δ. και μεταξύ της Ο.Τ.Δ. και των δικαιούχων.

Η ΟΤΔ δεν μπορεί να είναι δικαιούχος έργου που εντάσσεται στο μέτρο 41 του τοπικού προγράμματος.

Τα πρόσωπα που απασχολεί η ΟΤΔ (Αναπτυξιακή Εταιρεία) με σύμβαση εργασίας ή έργου δεν αποδέχονται άμεσα ή έμμεσα από το δικαιούχο την ανάθεση του συνόλου ή μέρους έργου που εντάσσεται στο μέτρο 41.

Αναλυτικότερα:

- Στο πλαίσιο του μέτρου 41 οι μέτοχοι της Ο.Τ.Δ. φυσικά πρόσωπα ή/και ιδιωτικοί φορείς έχουν δυνατότητα ένταξης έργων, η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το **40%** της δημόσιας δαπάνης του μέτρου 41.
- Στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος είναι δυνατή η υλοποίηση έργων με δικαιούχους ΟΤΑ, νομικά πρόσωπα αυτών και άλλους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, η δημόσια δαπάνη των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το **40%** της δημόσιας δαπάνης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (Μέτρο 41). Ωστόσο, η δημόσια δαπάνη έργων με δικαιούχους ΟΤΑ, δεν μπορεί να υπερβαίνει το **35%** της δημόσιας δαπάνης του μέτρου 41.
- Η ημερομηνία έναρξης εργασιών και αντίστοιχων δαπανών συμπίπτει με αυτή της έγκρισης του τοπικού προγράμματος από τον Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας,. Ειδικότερα, για το Μέτρο 41 ημερομηνία έναρξης εργασιών και αντίστοιχων δαπανών θεωρείται η ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης του δικαιούχου στην ΟΤΔ. Για τα Υπομέτρα L123α, L321, L322, L323, καθώς και για τις παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα της δράσης L313-3 μπορούν να γίνουν **αποδεκτές αμοιβές** εκπόνησης μελετών και έκδοσης αδειών και πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης
- Τα έργα θα πρέπει να εκτελούνται χωρίς παρεκκλίσεις από την εγκεκριμένη από την ΟΤΔ μελέτη, όπως αυτή περιλαμβάνεται στη σύμβαση μεταξύ ΟΤΔ και δικαιούχου και τηρώντας όλες τις επίσημες προδιαγραφές που συντάσσουν οι αρμόδιες υπηρεσίες και προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Στην περίπτωση που, κατά την υλοποίηση, υπάρξει αναγκαιότητα τροποποίησης της μελέτης πρέπει, προκειμένου να συνεχιστεί η καταβολή της ενίσχυσης, να εγκριθεί προηγουμένως από την Ο.Τ.Δ. η σχετική τροποποίηση με την προϋπόθεση ότι αυτή δεν επηρεάζει τους στόχους, το χαρακτήρα, τη λειτουργικότητα, την αποτελεσματικότητα του έργου, καθώς και τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής του έργου. Η αύξηση του αρχικά εγκεκριμένου επιπέδου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου δεν είναι αποδεκτή, εκτός των περιπτώσεων που αυτό ανακύπτει από σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις, όπως αύξηση συντελεστών ΦΠΑ, αύξηση των τιμολογίων των δημοσίων έργων, με την επιφύλαξη του ανωτάτου συνολικού κόστους ανά δράση. Οποιαδήποτε άλλη αύξηση του προϋπολογισμού βαρύνει αποκλειστικά το δικαιούχο.
- Τροποποιήσεις που αφορούν στο χρονοδιάγραμμα, θα λαμβάνουν υπόψη τις προθεσμίες, το χρονοδιάγραμμα και τους γενικούς κανόνες του ΠΑΑ. Μετά την έγκριση της σχετικής τροποποίησης από την ΟΤΔ, εφόσον δεν απαιτείται τροποποίηση Τεχνικού Δελτίου Έργου υπογράφεται τροποποιητική σύμβαση με το δικαιούχο και κοινοποιείται ηλεκτρονικώς στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 (Μονάδα Β6). Εφόσον η τροποποίηση προκαλεί αλλαγές στο Τεχνικό Δελτίο Έργου η ΟΤΔ τροποποιεί αντίστοιχα το Τεχνικό Δελτίο Έργου και υποβάλλει σχετικό αίτημα στην της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 για έγκριση προκειμένου στη συνέχεια να προχωρήσει

- σε τροποποιητική σύμβαση με το δικαιούχο και να ενημερώσει σχετικά την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Μείωση των προβλεπομένων βασικών μεγεθών του επενδυτικού σχεδίου (εμβαδά, όγκοι, δυναμικότητες), επιφέρει αντίστοιχη μείωση των ποσών ενίσχυσης
- Τα ενισχυόμενα έργα, θα πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 19 της ΚΥΑ 401/10-3-2010 και την Υ.Α.1577/22-7-2010, άρθρο. 2 :
    - Να μην υποστούν **σημαντική τροποποίηση** και να διατηρηθούν στην περιοχή παρέμβασης για διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την αποπληρωμή τους σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 του Καν (ΕΚ) 1698/2005,
    - Για διάστημα **τουλάχιστον τριών (3) ετών** από την αποπληρωμή τους, εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ να **διατηρηθούν** στην περιοχή LEADER, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Καν(ΕΚ) 800/2008
    - Για διάστημα **τουλάχιστον πέντε (5) ετών** από την αποπληρωμή τους, εφόσον πρόκειται για παρεμβάσεις εκτός ΜΜΕ και για παρεμβάσεις του υπομέτρου 123α να **διατηρηθούν** στην περιοχή LEADER, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ.
    - Προκειμένου να διαπιστωθεί αν ενδεχόμενη τροποποίηση εντάσσεται στο πλαίσιο των τριών ανωτέρω σημείων, το σχετικό αίτημα, με εξαίρεση την τροποποίηση της μελέτης της παραγράφου 7 ανωτέρω, υποβάλλεται προς εξέταση στην ΕΥΔ LEADER του ΠΑΑ. Σε κάθε περίπτωση το οποιασδήποτε φύσης οικονομικό όφελος προσπορίζεται ο δικαιούχος από τις εν λόγω τροποποιήσεις δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό της ίδιας συμμετοχής του.
    - Σε περίπτωση μεταβίβασης παγίων περιουσιακών στοιχείων του έργου που έχουν επιχορηγηθεί θα πρέπει να **αντικαθίστανται** άμεσα από άλλα τουλάχιστον ισοδύναμου αποτελέσματος.
    - Δε δικαιολογείται η **εκμίσθωση παγίων στοιχείων** της πράξης για το ίδιο χρονικό διάστημα.
    - Να μην έχουν **χρηματοδοτηθεί παράτυπα** από δύο διαφορετικές εθνικές ή κοινοτικές πηγές.

Στις περιπτώσεις μη τήρησης των ανωτέρω **επιβάλλεται ολική ή μερική επιστροφή** της καταβληθείσας επιχορήγησης σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Στην περίπτωση ΜΜΕ, ο δικαιούχος υποχρεούται εντός **χρονικού διαστήματος 16 μηνών**, στα χρονικά όρια τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του, **να καλύψει τις θέσεις απασχόλησης** σε ισοδύναμες Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (**ΕΜΕ**) που προβλέπονται στη σύμβαση με την ΟΤΔ. Σε αντίθετη περίπτωση, επιβάλλεται οικονομική κύρωση σχετική με τις ελλείπουσες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ, το ύψος της οποίας καθορίζεται από τον παρακάτω τύπο: Οικονομική κύρωση = Επιχορήγηση X (1- a) X b όπου: a = Πραγματικά δημιουργηθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ/Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ, b =  $(1,2+(0,05*c))/12$  και όπου: c= Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ. Σε κάθε περίπτωση η οικονομική κύρωση δε θα είναι μικρότερη των 12.000 €. Σε περιπτώσεις Δημόσιας Δαπάνης μεγαλύτερης ή ίσης των 200.000 € η οικονομική κύρωση δε θα είναι μεγαλύτερη του 15% της Δημόσιας Δαπάνης.

Για τα έργα που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων τηρούνται τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ως προς την προέγκριση δημοπράτησης, προέγκριση σύμβασης και προέγκριση τροποποίησης σύμβασης – ΑΠΕ.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου δύναται να ανακληθεί η απόφαση έγκρισής της και η σύμβαση μεταξύ Ο.Τ.Δ. και δικαιούχου σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σ.Δ.Ε του ΠΑΑ 2007-2013. Αντίστοιχα, δύναται να ανακληθεί η απόφαση ένταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 10 της αναλυτικής προκήρυξης.

Για επενδύσεις συνολικού κόστους μεγαλύτερου των 50.000€ ο δικαιούχος τοποθετεί επεξηγηματική πινακίδα. Στους τόπους εκτέλεσης έργων υποδομής, το συνολικό κόστος των οποίων υπερβαίνει τις 500.000€ τοποθετούνται διαφημιστικά πλαίσια. Τα σχετικά σχεδιαστικά

υποδείγματα και των δύο (2) τύπων θα δίδονται από την ΟΤΔ στους ενταγμένους δικαιούχους μετά την υπογραφή Σύμβασης Υλοποίησης.

Οι δικαιούχοι **υποχρεούνται να τηρούν πλήρη Φάκελο Έργου** στον οποίο να περιέχονται:

- η αίτηση ενίσχυσης, ο φάκελος υποψηφιότητας, η απόφαση έγκρισης της ΟΤΔ, η Απόφαση Ένταξης της **EYE ΠΑΑ 2014-2020**, η σύμβαση με την ΟΤΔ,
- οι εγκεκριμένες μελέτες,
- οι βεβαιώσεις και άδειες νομιμότητας υλοποίησης και λειτουργίας,
- τα έγγραφα που αφορούν τις διαδικασίες δημοπράτησης και σύναψης συμβάσεων,
- οι επιμετρήσεις από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου (ή τεχνική υπηρεσία), καθώς και αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης άυλων ενεργειών,
- τα πρωτότυπα εξοφληθέντα δικαιολογητικά έγγραφα των δαπανών, τα οποία φέρουν υποχρεωτικά την ειδική σφραγίδα της ΟΤΔ,
- τα Αιτήματα Πληρωμής του δικαιούχου και τα Πρακτικά Διοικητικού Ελέγχου της ΟΤΔ (προκαταβολών και δαπανών),
- τα παραστατικά έγγραφα είσπραξης του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης (αθεώρητο τιμολόγιο),
- οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με την υλοποίηση του έργου.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να τηρούν τα κατάλληλα παραστατικά προκειμένου να μπορεί να επαληθευτεί η ύπαρξη και η ακρίβεια των πληρωμών, να αποδέχονται τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιαδήποτε παραστατικά ζητηθούν από τα αρμόδια εντεταλμένα όργανα του Κράτους και της Ε.Ε. και να παρέχουν πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία. Τα παραστατικά που αφορούν στις χρηματοδοτούμενες δαπάνες θα πρέπει να φυλάσσονται στη διάθεση της Ε.Ε. τουλάχιστον επί 3 έτη μετά από το έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η τελική πληρωμή του ΠΑΑ 2007-2013 από τον Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ). Επιπλέον, σε περίπτωση παρατυπιών ή παραλείψεων, τα ανωτέρω παραστατικά πρέπει να φυλάσσονται στη διάθεση της Ε.Ε. τουλάχιστον επί 3 έτη μετά από το έτος κατά το οποίο τα ποσά ανακτώνται πλήρως από το δικαιούχο και πιστώνονται στο ΕΓΤΑΑ ή κατά το οποίο καθορίζονται οι οικονομικές επιπτώσεις της μη ανάκτησης βάσει του ΚΑΝ (ΕΚ) 1290/2005.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να τηρούν τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τον Κ.Β.Σ. και Ε.Γ.Λ.Σ σχετικά με την τήρηση βιβλίων και στοιχείων σε μορφή ανάλογη με την κατά περίπτωση ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Αν, δηλαδή, υποχρεούνται στη τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας, υποχρεωτικά τηρούν και παρακολουθούν την υλοποίηση του επενδυτικού τους σχεδίου καθώς και τις επιχορηγήσεις με ιδιαίτερη λογιστική μερίδα στα βιβλία τους, με τις κατάλληλες λογιστικές αποτυπώσεις των στοιχείων εκ των εγγράφων παραστατικών. Σε κάθε άλλη περίπτωση αποτυπώνουν καταχωρώντας τα στοιχεία των εγγράφων παραστατικών με τέτοιο τρόπο, ώστε να προκύπτουν ευχερώς και διακριτά οι δαπάνες και οι αντίστοιχες επιχορηγήσεις που αφορούν το επενδυτικό σχέδιο. Εσφαλμένα ή και πλαστά λογιστικά στοιχεία ή η απουσία λογιστικών στοιχείων, συνιστούν, κατά περίπτωση, σημαντικές παρατυπίες και επιφέρουν ενδεχομένως δημοσιονομικές διορθώσεις σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο **μηχανολογικός εξοπλισμός** που προμηθεύεται ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι **καινούργιος** και **αμεταχειρίστος**. Για το σκοπό αυτό μαζί με το παραστατικό αγοράς θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική βεβαίωση από τον κατασκευαστή ή τον προμηθευτή όπου να αναγράφεται ρητά ο σχετικός αριθμός παραστατικού, ο τύπος του εξοπλισμού και ο σειριακός αριθμός του μηχανήματος, ή τα στοιχεία αυτά να αναγράφονται στο παραστατικό.

Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό θα προσκομίζονται κατά το αίτημα πληρωμής εκτός των άλλων και το απαιτούμενο προτιμολόγιο (Proforma Invoice) και τα αντίστοιχα τραπεζικά εμβάσματα, δηλαδή:



- Εντολή έκδοσης εντάλματος/γραμματίου είσπραξης, όπου να αναγράφεται ο δικαιούχος καθώς και ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού
- Swift όπου να αναγράφεται ο δικαιούχος καθώς και ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού.

Για τα έργα που υλοποιούνται με τη σύναψη **δημοσίων συμβάσεων** η δαπάνη εκπόνησης της σχετικής μελέτης μπορεί να είναι επιλέξιμη **μόνο** στην περίπτωση που η Αναθέτουσα Αρχή αδυνατεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στα καθήκοντα αυτά και εφόσον εφαρμοστούν οι νόμιμες διαδικασίες του Ν.3316/2005, όπως ισχύει κάθε φορά.

Για φορείς που εντάσσονται στη Δράση L313-4 "Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών", **επισημαίνεται** ότι το προϊόν των σχετικών **παρεμβάσεων δε δύναται να διατίθεται προς πώληση**. Για το λόγο αυτό στο αντίστοιχο υλικό αναγράφεται ευκρινώς ότι **διανέμεται δωρεάν**.

Για φορείς που εντάσσονται στο Υπομέτρο L322 "Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών", επισημαίνεται ότι η **Μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμού** ή το **Σχέδιο αναβάθμισης αυτού**, αποτελεί **βασική προϋπόθεση** (κριτήριο επιλεξιμότητας) για την υλοποίηση των δράσεων του υπομέτρου και θα πρέπει κατ' ελάχιστο να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθορίζονται στο Παράρτημα IV της ΥΑ 1577/22-7-2010, όπως ισχύει κάθε φορά.

Οι λοιπές υποχρεώσεις των δικαιούχων αναφέρονται στο **άρθρο 13** της παρούσας πρόσκλησης.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕ- ΔΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΑ** **- ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ**

Η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 (Μονάδα Β6) έχει την υποχρέωση δημοσιοποίησης δεδομένων των δικαιούχων όλων των Μέτρων του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με το Άρθρο 44α του Καν. 1290/2005 και τον Καν. 259/2008. Τα εν λόγω δεδομένα ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρμόδιες εθνικές και κοινοτικές αρχές ελέγχου και διερεύνησης για τη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Σχετικά με τα αναφερόμενα ανωτέρω, αναφορά γίνεται και στο πλαίσιο της σύμβασης μεταξύ Ο.Τ.Δ. και δικαιούχου.

Η ΟΤΔ στο πλαίσιο της πρόσκλησης ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους υποψήφιους δικαιούχους σχετικά με τα αναφερόμενα στην ανωτέρω παράγραφο. Σχετική αναφορά θα γίνεται και στο πλαίσιο της Σύμβασης Υλοποίησης μεταξύ ΟΤΔ και δικαιούχου.

Κάθε ενδιαφερόμενος (υποψήφιος ή δικαιούχος) μπορεί, ύστερα από γραπτή αίτησή του προς την ΟΤΔ, να λαμβάνει γνώση των εγγράφων που τηρούνται στο αρχείο της ΟΤΔ και έχουν σχέση με τον ίδιο ή τους λοιπούς συνυποψήφιους/συνδικαιούχους (έγγραφα που έχουν υποβάλει οι ίδιοι στην ΟΤΔ ή έγγραφα της ΟΤΔ προς αυτούς.

Συγκεκριμένα η Ο.Τ.Δ. οφείλει να επιτρέπει την πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα, εφόσον:

- ο ενδιαφερόμενος αιτείται την πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα με γραπτή αίτησή του, η οποία κοινοποιείται και στους τρίτους τους οποίους αφορά,
- έχει ειδικό έννομο συμφέρον να λάβει γνώση των ως άνω εγγράφων,
- το έγγραφο δεν αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων,
- δεν παραβιάζεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις και ιδίως από αυτές του Ν.2472/1997 για την προστασία από επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. φυλετική ή εθνική προέλευση, υγεία, ποινικές διώξεις ή καταδίκες κ.λπ.),
- δεν παραβιάζονται δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. σε μελέτες κ.λπ.)

Η κατά τα ανωτέρω πρόσβαση μπορεί να εξασφαλίζεται, είτε με μελέτη των σχετικών εγγράφων στα γραφεία της Ο.Τ.Δ., είτε με χορήγηση αντιγράφων, τα έξοδα της αναπαραγωγής και αποστολής των οποίων βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο.

Η προθεσμία για τη χορήγηση των ως άνω εγγράφων από την Ο.Τ.Δ. ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου είναι πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την υποβολή της γραπτής αίτησης. Σε περίπτωση που η εν λόγω αίτηση κατατέθηκε για την παροχή εγγράφων προκειμένου ο αιτών να ασκήσει στη συνέχεια προβλεπόμενη ένσταση, η τυχόν προθεσμία άσκησης αυτής αρχίζει μετά την κατά τα ανωτέρω απάντηση της ΟΤΔ.



**ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ - Α.Α.Ε. ΟΤΑ**  
**ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.**

**ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ 84 -42200 ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ**  
**Τηλ.: 24320 25370, fax.: 24320 25343**

**e-mail: [kenakap@kenakap.gr](mailto:kenakap@kenakap.gr), website: [www.kenakap.gr](http://www.kenakap.gr)**